

ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

วิทยานิพนธ์
ของ
ณรงค์ ศิลรัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน)

.....กรรมการ

(อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน)

.....กรรมการ

(อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.อาคม วัชโรสง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.วิระชัย เสมากักดี)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

(อาจารย์ ดร.ฉันทส ทองช่วย)

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของท่านอาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ตรวจ แก้ไข และให้คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้าตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี และอาจารย์ ดร.อาคม วัดโสง ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ แนวคิด วิธีการ ในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ คุณจุฑารัตน์ พิบูลย์ คุณสุรพล หอมหวาน และคุณเสาววัน จะนุ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือตรวจสอบความเกี่ยวข้องของแบบสอบถาม รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช และผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ คุณชูศรี ศิลารัตน์ นายเมธวิน ศิลารัตน์ และนางสาวชุตินัฐ ศิลารัตน์ ที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ อันพึงเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตา บูชาแก่บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ

ณรงค์ ศิลารัตน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหาร	8
การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	9
การบริหารกิจการนักเรียน	10
งานปกครองนักเรียน	11
พฤติกรรม	13
การเกิดพฤติกรรม	14
จริยธรรม	15
องค์ประกอบของจริยธรรม	17
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับจริยธรรม	19
พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	25
ความมีระเบียบวินัย	26
ความรับผิดชอบ	28
ความซื่อสัตย์	30
ความเสียสละ	31
ความอดทน	32
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมของบุคคล	33

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
งานวิจัยในประเทศ	35
งานวิจัยต่างประเทศ	36
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	52
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
อภิปรายผล	55
ข้อเสนอแนะ	62
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	62

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	70
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	71
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	76
ภาคผนวก ค ตาราง 9	90
บทคัดย่อ	95
ประวัติย่อของผู้วิจัย	100

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก	23
2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
3	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืนและแบบสอบถาม ที่สมบูรณ์	44
4	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ จำแนกตามตัวแปรเพศและ ระดับชั้นเรียน	45
5	แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	46
6	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศ	47
7	แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรระดับชั้นเรียน	48
8	แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	49
9	แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ เป็นรายชื่อของพฤติกรรม เชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	91

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันสำนักทางคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม ซึ่งเป็นมาตรฐานในการวินิจฉัยคุณค่าพฤติกรรมของคนในสังคมกำลังเสื่อมลงอย่างเห็นได้ชัด และสะท้อนได้จากพฤติกรรมของคนในสังคม ได้เริ่มมีสำนึกในเรื่องของความถูกต้อง ความดี ความเลว คุณธรรมประจำใจ กฎเกณฑ์ทางศีลธรรม และสิทธิหน้าที่ในฐานะมนุษย์ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น วิกฤติด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ตกต่ำนั้นเกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นในสังคม ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์สุจริต การขาดจรรยาบรรณ การขาดความรับผิดชอบ ความเกียจคร้าน การอวยการวยทางลัด การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขาดการใช้เหตุผลเชิงคุณธรรมในการดำรงชีวิต ซึ่งเราจะสัมผัสได้ถึงความไม่มีมาตรฐานทางจริยธรรมของบุคคลแต่ละวิชาชีพอย่างมากมาย ซึ่งส่งผลถึงการทำลายระบบของสังคมทั้งหมด โดยจะพบจริยธรรมที่ตกต่ำ เช่น แพทย์ที่ไร้จรรยาบรรณ กลายเป็นแพทย์พาณิชย์ ผู้สื่อข่าวไม่มีจรรยาบรรณเขียนข่าวที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ตำรวจกลายเป็นคนร้าย แทนที่จะเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2540 : 13) การศึกษาเป็นวิธีที่ดีที่สุด ที่จะสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมของคนดี ก็คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมครบตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ (รุ่ง แก้วแดง. 2540 : พิเศษ 15) การพัฒนาคน หรือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เป็นกระบวนการทางการศึกษา สร้างขึ้นได้ในครอบครัว โรงเรียน สถาบันศาสนา และสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันทางการศึกษา เพราะคุณธรรมจริยธรรมมิได้เกิดขึ้นในตัวบุคคลโดยธรรมชาติ แต่เกิดจากการอบรมสั่งสอน (อารมณ สุคมี. 2537 : 2) โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝัง สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูทุกคนที่จะช่วยกันปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ (กรมสามัญศึกษา. 2535 : 43) การที่ประเทศชาติต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเช่นไร จะบ่งบอกไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะโยงใยมาสู่โรงเรียนโดยแผนการศึกษาแห่งชาติและในหลักสูตรระดับต่าง ๆ (กรมสามัญศึกษา. 2536 : 41)

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับพุทธศักราช 2535 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคคลไว้สี่ด้าน คือ ด้านปัญญา บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงเป็นผู้มีปัญญา รู้จักเหตุ และผล รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี คุณและโทษ สิ่งที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ รู้จักแก้ ปัญหาด้วยความฉลาด ด้านจิตใจ ผู้ที่ได้รับการศึกษาพึงรู้จักฝึกฝนจิตใจของตนเองให้มีความ เจริญงอกงามทางคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การละอายต่อการกระทำผิด รู้จักควบคุมตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติตามกรอบของความถูกต้องดีงาม ด้านร่างกาย ผู้ที่ได้รับการศึกษาพึงมี ร่างกายที่เจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย รู้จักดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและสมาชิกใน ครอบครัว ด้านสังคม บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงมีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการ ทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม สามารถดำรงรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่ดีงามของ ไทย ตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม ตลอดจน รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตย (สมาคม ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แห่งประเทศไทย, 2535 : 9 – 10) เมื่อวิเคราะห์จุดหมายและคุณลักษณะที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธ ศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) พบว่า มุ่งพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสามด้าน คือ ด้านที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนเองได้ ความมีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล มีความสุภาพเรียบร้อย มีเมตตากรุณา ประหยัดและ อุดมอม มีความกระตือรือร้น สนใจต่อการเรียน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านที่ก่อ ประโยชน์ในการการพัฒนาอาชีพ ได้แก่ มีความขยัน อดทน มีความสามัคคี มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการทำงาน มีความสามารถในการจัดการ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ สุจริต ด้านที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสังคม ได้แก่ มีความกตัญญู นิยมในขนบ ธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย มีความเสียสละ ลำบากในสิทธิหน้าที่ เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวม มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความรักหวงแหนธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (สนธิ์ เสวตวงศ์สกุล, 2535 : 26 – 27)

จากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในช่วง ปีการศึกษา 2527 ถึงปีการศึกษา 2533 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จด้าน ความรู้ ความจำ มากกว่าความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ ในด้านคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความสนใจ และเลือกปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อตนเอง ขาดความ ตระหนักในผลที่จะเกิดประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากการวิเคราะห์สาเหตุพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นเนื้อหาเฉพาะวิชาการมากกว่าการนำมาบูรณาการกับ

วิชาอื่น และการปลูกฝังวิธีการแสวงหาความรู้และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ นักเรียนยังมีน้อย (กรมสามัญศึกษา. 2535 : บทนำ) เนื่องจากการเรียนการสอนในสถาน ศึกษาในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา ค่อนข้างเป็นการให้ความรู้ด้านเนื้อหา เพราะค่านิยมของ ผู้ปกครอง ของสังคม และรวมถึงตัวผู้เรียนเอง คือเรียนให้รู้และจำให้มาก ๆ เพื่อจะได้ สอบผ่านการแข่งขันระดับต่าง ๆ ได้ ระบบการเรียนจึงมีผลต่อพฤติกรรมทั้งผู้สอนและ ผู้เรียน คือ ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนไปในทางเห็นแก่ตัว การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ เยาวชนจึงถูกละเลย การศึกษาที่มุ่งหวังจะให้ช่วยแก้ไขปัญหของสังคม ก็กลับเป็นการสร้าง คนที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมขึ้น เพราะการขาดคุณธรรมจริยธรรมของคนใน สังคมมีมากขึ้น จึงทำให้คนส่วนมากมีเจตคติเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมไม่ถูกต้อง (สำนัก งานพัฒนาคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 7-8) คงไม่มีใครปฏิเสธว่า ทุกวันนี้ เราชอบบังคับให้เด็กเรียนหนังสือหนักจนเกินไป ยิ่งเรียนหนักยิ่งดี และชอบที่จะป้อนให้ ลูกเรียนแต่หนังสือ โดยลืมคิดไปว่า ชีวิตลูกจะอยู่รอดในโลกนี้ได้ จะต้องรู้จักวิชาการช่วย เหลือตัวเอง ให้รู้จักคิดเอง ทำเอง และแก้ปัญหาด้วยตนเองเช่นกัน (พนม เกตุมาน. 2541 : 5) แนวการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ไม่ควรมีเป้าหมายในการให้เด็กมีความรู้เพื่อ ความเป็นเลิศทางวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ควรเป็นการปลูกฝังให้เด็กได้รู้จักคิด รู้จัก วิเคราะห์ และเป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความสำนึกต่อสังคม และ สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ (รัชนิกร โชติชัยสถิตย์. 2538 : 8) การให้เยาวชนของชาติที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม จำเป็นต้องเร่งรัดการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม แก่เยาวชนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จารุวรรณ พานทอง. 2536 : 4)

กองการมัธยมศึกษา ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู ที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา สรุปได้ว่า หนึ่ง ให้โรงเรียนศึกษาดำรงปัญหาด้านความประพฤติ พฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนว่า มีเรื่องใด อย่างไร และจัดลำดับความสำคัญให้ชัดเจน สอง ให้ โรงเรียนมีคณะกรรมการ หรืออนุกรรมการ หรือคณะทำงานพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ เป็นเรื่อง ๆ ไป สาม ให้โรงเรียนกำหนดคุณธรรมจริยธรรมที่ควรส่งเสริมให้กับ นักเรียน โดยกำหนดออกมาในรูปของพฤติกรรมให้ชัดเจน สี่ ให้โรงเรียนจัดทำคู่มืออบรม นักเรียนหน้าเสาธงตอนเช้า และห้า ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา และ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ที่มุ่งหวังด้วยความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน

(กรมสามัญศึกษา. 2532 : 81 - 82) ในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) ของกรมสามัญศึกษา มีนโยบายให้โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ที่มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละ และอดทนต่องานที่ได้รับมอบหมาย (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 46)

จากข้อมูลโครงการศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์ พบว่า เด็กอายุ 0 - 14 ปี มีจำนวน 16.477 ล้านคน และจำนวนหนึ่งในหกเร่ร่อนถาวร ดิจเอดส์ 3.5 แสนคน ถูกทอดทิ้ง 1.2 ล้านคน เฉลี่ยวันละ 5 คน และขายบริการทางเพศร้อยละ 50 ของโสเภณีผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นอายุ 15 - 24 ปี ประมาณ 11.57 ล้านคน มีสภาพความเป็นอยู่ ดังนี้ เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 10 คนต่อวัน จำนวนหนึ่งในสี่พ่อแม่แยกทางกัน หนึ่งในยี่สิบได้เรียนต่อระดับอุดมศึกษา หนึ่งในห้าใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ แต่สิบในสิบชอบเที่ยวเตร่สูบบุหรี่ และดื่มสุรา หนึ่งในสี่มีปัญหาสุขภาพจิต จำนวนร้อยละ 50 เข้าสู่ตลาดแรงงานและต้องทำงานสูงถึง 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นี่คือ สภาพของเด็กและเยาวชนไทย จำนวน 27.902 ล้านคนในวันนี้ (ลม เปลี่ยนทิศ. 2541 : 5)

จังหวัดนครศรีธรรมราช ก็ปรากฏว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อาทิ ดิดสารเสพติด ทะเลาะวิวาท ประพฤติตนโหม่เอียงทางชั่วสาว เที่ยวเตร่ ก้าวร้าวต่อครู – อาจารย์ ไม่ตั้งใจเรียน เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม แต่งกายไม่สุภาพ ผิดระเบียบอยู่เสมอ ขาดความมานะอดทน เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้ สะท้อนปัญหาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้นักเรียนได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความอดทน ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชสนใจศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน เพื่อทราบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรม มากน้อยเพียงใด ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ และระดับชั้น
3. เพื่อทราบข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู – อาจารย์ ใช้เป็นข้อมูลในการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแก่นักเรียน และใช้ในการวางแผนพัฒนา นักเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ใน 5 องค์ประกอบ ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 46)
 - 1.1 ความมีระเบียบวินัย
 - 1.2 ความรับผิดชอบ
 - 1.3 ความซื่อสัตย์
 - 1.4 ความเสียสละ
 - 1.5 ความอดทน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาจากนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2541 จำนวน 70,988 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างตามตารางอัตราส่วนของ เกรจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 382 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามเพศ และระดับชั้น แล้วสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามสภาพ ได้แก่

3.1.1 เพศ แบ่งเป็น

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ระดับชั้น แบ่งเป็น

3.1.2.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.2.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่

3.2.1 ความมีระเบียบวินัย

3.2.2 ความรับผิดชอบ

3.2.3 ความซื่อสัตย์

3.2.4 ความเสียสละ

3.2.5 ความอดทน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เพศต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

2. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่ระดับชั้นต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง ความประพฤติปฏิบัติชอบทั้งต่อตนเองและสังคม อันก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม ห่วง顧ประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความอดทน
2. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม ตามกฎระเบียบของสังคม และศีลธรรม
3. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพยายาม ความพากเพียรและความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยรู้จักหน้าที่ของตนเอง และยอมรับผลการกระทำของตนเอง
4. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสม อย่างตรงไปตรงมาหรือการปฏิบัติตรงต่อความเป็นจริง ทั้งกาย วาจาและใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
5. ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักยอมสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อส่วนรวม และการให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา
6. ความอดทน หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมให้อยู่ในอาการที่สงบอย่างมีเหตุผล
7. ระดับชั้น หมายถึง การจัดชั้นเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
8. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่หนึ่งถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึง การบริหาร การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารกิจการนักเรียน งานปกครองนักเรียน พฤติกรรม จริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม งานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยในต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

การบริหาร

การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ และใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2534 : 31) ส่วน ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2535 : 194) กล่าวว่า การบริหาร คือ การใช้คน เงิน วัสดุ ทักษะ การจัดการ ตลอดจนใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้ได้ผลมากที่สุด สำหรับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 59) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยใช้กระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การอำนวยการ การประสานงาน การติดต่อ และการประเมินผลการปฏิบัติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2536 : 5 – 6) อธิบายว่า การบริหาร เป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำเอาทรัพยากรทางการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สมนึก นนธิจันทร์ (2538 : 31) พูดถึงการบริหารและให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการในการทำงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีระเบียบ แบบธรรมเนียม หลักปฏิบัติ มีการใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

จากความหมายของการบริหารที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการ โดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา คือ สถาบันทางสังคมอย่างหนึ่ง เป็นหน่วยงานหรือองค์การ ที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม อันได้แก่ การให้บริการทางการศึกษา แก่วัยรุ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นอันเป็นสมาชิกของสังคมนั้น ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช, 2525 : 18) การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับ ประถมศึกษา การศึกษาแบ่งออกเป็นสองตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษา ตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละสามปี มัธยมศึกษาตอนต้นมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ การประกอบกิจการ และอาชีพที่ตนถนัด ทั้งอาชีพอิสระและรับจ้าง ทั้งส่งเสริม ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 15) สุมณา พุ่มประพาฬ (2537 : 1) ได้พูดถึง การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และให้ความหมายว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาระหว่างระดับประถมศึกษากับอุดมศึกษา เพื่อมุ่งให้ นักเรียนเลือก วิถีทางในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง มองเห็นภาพสะท้อนอนาคตของชาติ เพราะเป็นการ ศึกษาที่สามารถผลิตกำลังคนในระดับกลาง ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ส่วน พันธ์ หันนาคินทร์ (2529 : 9) ให้ทัศนะว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ต้องจัดทำ ในสามงาน คือ งานด้านวิชาการ ซึ่งเกี่ยวกับตัวครู ตัวนักเรียน การจัดโปรแกรม การเรียนการสอน การจัดเครื่องอุปกรณ์การสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา และการจัด บุคลากรด้านการสอน งานด้านธุรการ ได้แก่ การเงิน การติดต่อกับองค์กรภายนอก อาคารสถานที่ การบริการ การปกครอง และควบคุมบุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน งานด้านกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การควบคุมความประพฤติระเบียบวินัยของนักเรียน การแนะแนว การจัดหาทุน การจัดกิจกรรมนักเรียน การบริการอาหารกลางวัน การบริการ ด้านสุขภาพและการรักษาความปลอดภัย สำหรับสุขภาพ สังข์ขันธ์ (2534 : 8) อธิบายไว้ว่า

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยผลงาน คือ งานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ และงานโรงเรียนกับชุมชน สำหรับงานปกครองนักเรียนนั้น มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม ในส่วนของ กรมสามัญศึกษา (2532 : 1) ได้กำหนดขอบข่ายของงานโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ ผลงาน ประกอบด้วย งานวิชาการ งานธุรการ งานปกครอง งานบริการ งานโรงเรียนกับชุมชน และงานบริหารทั่วไป เสรี ลาซโรจน์ (2531 : 101) สรุปว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก จะมีองค์ประกอบโดยงานหลักอยู่สี่ลักษณะ คือ งานวิชาการ งานธุรการ งานบริการและงานกิจการนักเรียน หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า งานปกครอง

จากความหมายข้างต้นเป็นที่เข้าใจว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นวัยรุ่นทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นพลเมืองดีของประเทศไทย มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ ตลอดจนเตรียมผู้เรียนให้เข้าศึกษาต่อในระดับสูงได้

การบริหารกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารและการนิเทศบรรดากิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน (ภิญโญ สาร. 2526 : 290) และ ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2532 : 405) ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ว่า หมายถึง การบริหารและการนิเทศบรรดากิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ งานควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน ระเบียบวินัยของนักเรียน งานแนะแนวงานด้านจัดกิจกรรมนักเรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด งานด้านบริการอาหารกลางวัน งานบริการด้านสุขภาพ และงานด้านการรักษาความปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2537 : 10) ได้ให้ความหมายการบริหารกิจการนักเรียนว่า หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นปกติ เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนให้ก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จ และมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปได้ดี อันจะมีผลไปถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ และความรู้ความสามารถหรือความถนัดเฉพาะตน

ของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้า และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวของเขาเอง ทั้งในขณะที่มีชีวิตอยู่ในโรงเรียนและเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปสู่อาชีพการงานอีกด้วย สำหรับ กาญจนา ศรีกาพสินธุ์ (2531 : 5) ได้พูดถึงการบริหารกิจการนักเรียนและได้ให้ทัศนะว่า การบริหารกิจการนักเรียน เป็นงานด้านหนึ่งในผลงานของโรงเรียน ได้แก่ งานวิชาการ งานธุรการ และการเงิน งานอาคารสถานที่ งานบริหารบุคลากร งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นงานที่มุ่งจะช่วยสร้าง คุณสมบัติสำคัญหลายประการให้เกิดแก่นักเรียน เช่น คุณสมบัติในด้านการมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ มีความเสียสละ เชื่อมั่นในตนเอง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีน้ำใจเป็น นักกีฬา และมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สำหรับ เขาวิน มณีวงศ์ (2533 : 13) กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียน แบ่งได้สองลักษณะ คือ งานกิจการนักเรียนที่เกี่ยวกับการจัดบริการต่าง ๆ เช่น งานบริการแนะแนว งานบริการอาหารกลางวัน บริการสุขภาพอนามัย งานส่งเสริมวิชาการ และงานกรรมการนักเรียน อีกลักษณะหนึ่งเป็นงานเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เช่น การรับนักเรียน งานทะเบียน นักเรียน และวินัยนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นที่เข้าใจว่า งานบริหารกิจการนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งหมดยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นงานช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้สมบูรณ์ และบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการศึกษา โดยจัดควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น จัดกิจกรรมนักเรียน จัดบริการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน และงานปกครองนักเรียน จึงนับว่างานบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องมีความรู้ความ เข้าใจในเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นอย่างดี

งานปกครองนักเรียน

งานปกครองนักเรียน หมายถึง การสร้างความอบอุ่นในการอยู่ร่วมกันของนักเรียน หรือการควบคุมให้นักเรียนได้มีระเบียบวินัย เพื่อที่จะประพฤติดนให้เหมาะสมกับสังคม โดยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์, 2524 : 24) ส่วน เสรี ลาซโรจน์ (2531 : 130) กล่าวว่า งานปกครองนักเรียน เป็นงานที่ให้ความคุ้มครอง ดูแลนักเรียน ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียน ต้องอบรมสั่งสอน ตักเตือน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และช่วย

แก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมทุกโอกาส พนม แก้วกำเนิด (2530 : คำนำ) ให้ความเห็นว่า งานปกครองนักเรียน เป็นงานอย่างหนึ่งของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่างานวิชาการ หรืองานธุรการ และเป็นงานที่ส่งผลไปถึงการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน สร้างเสริมให้นักเรียนได้มีความประพฤติดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งจะเติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต กรมสามัญศึกษา (2532 : 19–24) ได้กำหนดขอบข่ายของงานปกครองนักเรียนไว้ 7 ประการ คือ

1. การวางแผนงานปกครองนักเรียน ได้แก่

1.1 การรวบรวมและจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับระเบียบวินัยในการปกครองนักเรียน โดยจัดทำเป็นระเบียบของโรงเรียน คู่มือนักเรียน ตลอดจนเผยแพร่ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบังคับการปกครองนักเรียนให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ทราบ

1.2 จัดสายงานปกครองนักเรียน (องค์การ) ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง คณะกรรมการปกครอง หัวหน้าคณะกรรมการฝ่ายปกครอง งานเวรประจำวัน งานอาจารย์ที่ปรึกษา งานกิจการนักเรียน (กรรมการนักเรียน) งานคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

1.3 จัดทำแผนงานโครงการ ได้แก่ แผนงานโครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน แผนปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

1.4 รวบรวมจัดทำข้อมูล สถิติ เกี่ยวกับงานปกครองนักเรียน งานทะเบียนพฤติกรรมนักเรียน หลักฐานการติดต่อผู้ปกครอง หลักฐานการลงโทษ หลักฐานการให้รางวัล หลักฐานการแก้ปัญหานักเรียน

2. การรักษาความสงบเรียบร้อยในโรงเรียน ได้แก่ การจัดให้ครู อาจารย์ ดำเนินการดูแลนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในโรงเรียน เช่น ความปลอดภัยในโรงเรียน การขออนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียน และความประพฤติของนักเรียน

3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ได้แก่

3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมความประพฤติ และระเบียบวินัย เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี นักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์ กิจกรรมเข้าค่าย นักเรียนใหม่ การแต่งกาย การทำความเคารพ เป็นต้น

3.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อปลูกฝังเรื่องความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ความเมตตา กรุณา ความสามัคคี และความอดทน

3.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ การปฏิบัติตามกฎจราจร การปฏิบัติตามกฎหมาย

3.4 ขกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

4. การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ได้แก่ การจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน จัดให้มีสารวัตรนักเรียน กิจกรรมประจำชั้น การประชุม ผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครอง

5. การดำเนินการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ได้แก่ การจัดทำแนวปฏิบัติตามแผนนโยบายกรมสามัญศึกษา ดำเนินการตามแนวปฏิบัติ จัดให้มีสถานนักเรียน หรือ คณะกรรมการนักเรียน

6. งานปกครองอื่น ๆ ได้แก่ การปฏิบัติงานด้านการปกครองนักเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย หรือกำหนดเป็นหน้าที่ของโรงเรียน

7. การประเมินผลงานการปกครองนักเรียน ได้แก่ การจัดให้มีกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ผล นำผลมาปรับปรุงงานปกครองนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นที่เข้าใจว่า งานปกครองนักเรียน เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนงานปกครองนักเรียน การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม แก้ไขความประพฤติที่ไม่เหมาะสม การดำเนินการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย งานปกครองนักเรียนอื่น ๆ และการประเมินผลงานปกครองนักเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายของงานปกครองนักเรียนดังกล่าว

พฤติกรรม

พฤติกรรม หมายถึง กิริยาอาการ การกระทำ หรือกิจกรรมทุกชนิดของมนุษย์หรือสัตว์ ซึ่งกิจกรรมหรือการกระทำนั้น อาจจะเป็นการกระทำที่เฉพาะเจาะจงหรือไม่ก็ได้ อาจจะเป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นปรากฏเห็นได้ หรือเป็นอาภัพกิริยาภายใน ซึ่งผู้อื่นไม่สามารถ

สังเกตหรือเห็นได้ยาก เช่น ความรู้ การคิด ความสนใจ เป็นต้น (ประสาธ อิศรปริดา. 2522 : 13) สำหรับ ชำรงศักดิ์ หมื่นจักร์ และศรีสง่า กรรมสูตร (2523 : 2) ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง การกระทำของร่างกายหรืออินทรีย์ ทั้งที่ทำโดยรู้สีกตัว และไม่รู้สีกตัว อาจสังเกตได้ หรือใช้เครื่องมือช่วยในการสังเกตด้วยก็ได้ ส่วน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2524 : 3) อธิบายว่า พฤติกรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำแสดงออกตอบสนองหรือโต้ตอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ที่สามารถวัดได้ตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกหรือการตอบสนองนั้นจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกร่างกายก็ได้ ชัยพร วิชชาวุธ (2529 : 11) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำของผู้กระทำ โดยรู้ตัว หรือไม่ก็ได้ โดยคนอื่นจะสังเกตเห็นหรือไม่สังเกตเห็นก็ได้ แต่ นิตยา พูลทอง (2535 : 10) ให้ความเห็นว่า พฤติกรรม คือ การกระทำ หรือการแสดงออกของมนุษย์ที่ปรากฏออกมา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการแสดงออกหรือการกระทำดังกล่าวนี้ จะมีกระบวนการของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกำกับอยู่ภายในตัวบุคคลนั้น ๆ เสมอ กล่าวคือ จะมีกลไกกำกับ สั่งการ จากความนึกคิดและความรู้สึกที่มีอยู่ภายในเป็นของตนเองตลอดเวลา

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ หรือสัตว์ เป็นการกระทำที่สามารถสังเกตเห็น และสามารถใช้อุปกรณ์วัดพฤติกรรมได้

การเกิดพฤติกรรม

นักวิชาการได้จัดหมวดหมู่ของการเกิดพฤติกรรมไว้หลาย ๆ ทาง เช่น สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2529 : 9 – 13) จัดหมวดหมู่ไว้ 3 ประการ คือ

1. พวกที่มีความเชื่อว่า พฤติกรรมมนุษย์นั้นเกิดขึ้นจากภายในตัวบุคคล กล่าวคือใจ (mind) นี้เองเป็นต้นกำเนิดของพฤติกรรม เช่น เพลโต (Plato) และเดส์คาร์ต (Descartes) มีความเชื่อว่า ความคิดภายใน (innate ideas) เป็นตัวมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการแสดงพฤติกรรม ในยุคหลัง ฟรอยด์ (Freud) ก็เชื่อเช่นนี้ เขาอ้างว่า มนุษย์มีพลังอันเกิดจากสัญชาตญาณแห่งความต้องการมีชีวิตอยู่ และ สัญชาตญาณแห่งความตาย พลังงานนี้ผลักดันให้เกิดโครงสร้างของจิตสามประการ ได้แก่ อิด (id) คือความต้องการทั้งหลาย

อีโก (ego) คือ จิตสำนึกว่าจะสามารถแสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลได้แค่ไหนตามกฎเกณฑ์ของสังคม และ ซุปเปอร์อีโก (super ego) คือ จิตสำนึกในระดับสูงที่เป็นตัวจูงใจให้มนุษย์ทำความดี มีคุณธรรม จริยธรรม

2. พวกที่มีความเชื่อว่า มนุษย์เกิดมาแล้วตกอยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งแวดล้อม อริสโตเติล (Aristotle) เป็นผู้ริเริ่มความเชื่อนี้ ต่อมา มี ล็อกก์ (Locke) เบิร์คลีย์ (Berkeley) และนักจิตวิทยาอีกหลายคนที่มีความเชื่อว่า ประสบการณ์ทำให้คนเราเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรม เช่น สกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมของมนุษย์ถูกควบคุมโดยเงื่อนไขของการเสริมแรงและการลงโทษ โดยมีรูปแบบแตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับสังคม

3. พวกที่มีแนวความคิดประสมประสานระหว่างพวกแรกกับพวกที่สอง คือ ให้ความสำคัญทั้งตัวมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ว่าเป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรม โดย แบนดูรา (Bandura) ซึ่งสร้างทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้อธิบายว่า พฤติกรรมของมนุษย์นั้น มีองค์ประกอบภายในมนุษย์เอง และสิ่งแวดล้อมก็มีอิทธิพลต่อกันและกัน

จริยธรรม

จริยธรรม หมายถึง การประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องในสังคม มีจุดหมายปลายทางอยู่ที่คุณงามความดีของสังคมในส่วนรวม (อำนาจ ทะพังค์แก และ ชยันต์ วรรณะภุติ (2522 : 189) พันธ์ หันนาสินทร์ (2533 : 48) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง เกษมสุขขึ้นในสังคม และสมาชิกของสังคม ซึ่งการที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ว่าสิ่งใดผิด สำหรับ มาโนชญ์ ศันชวณิตย์ (2523 : 41) อธิบายว่า จริยธรรม เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า “จริยา” หรือ “จรรยา” หมายถึง ความประพฤติ กริยาที่ควรประพฤติ คำว่า “ธรรม” หมายถึง คุณธรรม ความดี ความชอบ ความถูกต้อง เมื่อรวมกันมีความหมายว่า ความประพฤติชอบที่น่าพึงปรารถนาของผู้อื่นที่ได้พบเห็น ความประพฤติในที่นี้ หมายถึง ความประพฤติของบุคคลที่แต่ละคนแสดงออกมาเป็นประจำวัน เป็นอุปนิสัยสืบเนื่องมาจากความนึกคิด เชื่อถือ หรือนิสัยที่ได้สะสมไว้ มิใช่เป็นการกระทำที่แสดงออกโดยเสแสร้ง

ทางกาย วาจา และใจ จริยธรรมจึงมีความหมายว่า ความดีงามที่พึงปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น สารโฆ บัฏฐ (2527 : 18) ได้ให้นิยามของจริยธรรมว่า จริยธรรม คือ แนวทางประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บุคคลอยู่กันได้อย่างร่มเย็นในสังคม มีโครงสร้างที่สำคัญ คือ ศีลธรรม สิ่งที่ควรละเว้น และคุณธรรมสิ่งที่ควรปฏิบัติ ซึ่งทั้งสองข้อรวมกันเรียกว่า “จริยธรรม” โพรททอง จิตอ่อนน้อม (2529) พูดถึงจริยธรรมและให้ความหมายว่า จริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติอันเป็นความหวังของสังคมที่ต้องการให้มีขึ้นในมวลสมาชิก เพื่อความอยู่รอดของสังคม และเพื่อดำรงความเป็นสัตว์ประเสริฐไว้ ส่วนจริยธรรมตามทัศนะของ รัชชัชชัยจิราฉายกุล (2529 : 22 – 23) หมายถึง มาตรฐานหรือแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และให้สังคมมีความสุข มีความพอใจ แต่ในทัศนะของ เทียนท่า (2524 : 3) ได้เขียนวิจารณ์ไว้อย่างน่าสนใจว่า “แต่เดิมนั้นจริยธรรมถูกมองว่าเป็นการประเมินคุณค่าของความประพฤติ การกระทำของมนุษย์ ออกมาเป็นความดี ความชั่ว บางยุคจริยธรรมก็ถูกยึดติดอย่างเหนียวแน่นกับศีลธรรมในแง่อื่น ๆ” ดังนั้นเทียนท่า จึงได้เสนอความหมายของจริยธรรมในแนวใหม่ว่า จริยธรรมเป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับหลักของความยุติธรรม ในขณะที่เข้าไปเกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งยึดถือเอาหลักการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีได้ หมายถึง กฎเกณฑ์ที่บังคับโดยทั่วไปนั้น แต่ต้องเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความเป็นสากล ที่คนส่วนใหญ่ยอมรับไว้ทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งกัน ถือเป็นอุดมคติ พันธะทางจริยธรรม ดวงเดือน พันธุมนาวัน (2524 : 42) อธิบายว่า จริยธรรม เป็นคำที่มีความหมายกว้าง หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น
2. ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น เป็นการกระทำที่สังคม ลงโทษ หรือพยายามจำกัด ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร เช่น การเห็นแก่ตัว การพูดเท็จ การไม่ตรงต่อเวลา เป็นต้น

ดังนั้น ผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทที่หนึ่งมาก และประเภทที่สองน้อย

จากความหมายข้างต้น เป็นที่เข้าใจว่า จริยธรรม เป็นการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติ

องค์ประกอบของจริยธรรม

ประกาศรี สหอำไพ (2535 : 12) อธิบายว่า จริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิต เป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ระเบียบวินัย (discipline) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ ย่อมเดือดร้อนระส่ำระสาย ขาดผู้นำผู้ตาม ขาดระบบที่กระชับความเข้าใจเป็นแบบแผนให้ยึดถือปฏิบัติ การหย่อนระเบียบวินัยทำให้เกิดการละเมิดสิทธิและหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละบุคคล ชาติใดไร้ระเบียบวินัยย่อมยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียมชาติอื่น บุคคลจึงควรปฏิบัติตามจารีตประเพณีของสังคม

2. สังคม (society) เป็นการรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมที่ดีงาม มีวัฒนธรรมอันแสดงถึงความมีระเบียบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

3. อิสระเสรี (autonomy) ความมีสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับ ก่อให้เกิดความอิสระ สามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในชีวิต มีความสุขในระเบียบวินัย และสังคมของตน เป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระ สามารถปกครองตนเองและชักนำตนเองให้อยู่ในทำนองครองธรรม

กรมวิชาการ (2523 : 3) และ วิณา เนาวลักษณ์ (2528 : 5) เสนอองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการของจริยธรรม สรุปได้ดังนี้

1. ส่วนประกอบด้านความรู้ (moral reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด

2. ส่วนประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (moral attitude and belief) คือ ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ

3. ส่วนประกอบด้านพฤติกรรมแสดงออก (moral conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 – 3) อธิบายว่า มนุษย์เกี่ยวข้องกับจริยธรรมหลายลักษณะหลายประเภท เช่น ความรู้ ทักษะ การใช้เหตุผล และพฤติกรรมต่าง ๆ

ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ ความเข้าใจว่าในสังคมของตนนั้น ถือว่าการกระทำชนิดใดควรกระทำ และการกระทำชนิดใดควรงดเว้น

ทักษะเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทักษะเชิงจริยธรรมจะมี คุณสมบัติที่สำคัญ คือจะใช้ทำนายพฤติกรรมทางจริยธรรมได้อย่างแม่นยำ

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น สำหรับ เจียมจิต บุญรักษ (2534 : 10) กล่าวว่า การจำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมตามความคิดเห็นของนักจิตวิทยานั้นมีความคล้ายคลึงกัน แต่เรียกชื่อต่างกันออกไป ซึ่งอาจสรุปได้ว่า จริยธรรมจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา (cognition) คือ ส่วนที่เป็นความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม ซึ่งเป็นความรู้ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้อง ดีงาม สามารถตัดสินแยกพฤติกรรมที่ดี ที่ถูก ที่ควร ออกจากพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่ถูก ไม่ควร มโนทัศน์อื่นที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความคิดทางจริยธรรม (moral thought) ค่านิยมทางจริยธรรม (moral value) ความเชื่อทางจริยธรรม (moral judgement) การใช้เหตุผลทางจริยธรรม (moral reasoning) และความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม (moral cognition)

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (affection) คือ ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่า ตนชอบหรือไม่ชอบเพียงใด ซึ่งส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น องค์ประกอบในด้านนี้มีความหมายกว้างกว่าความรู้ ความเข้าใจเชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน และองค์ประกอบด้านนี้ยังสามารถเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้มโนทัศน์ที่ใช้เรียกแทนองค์ประกอบนี้ ได้แก่ เจตคติทางจริยธรรม (moral attitude) ความรู้สึกทางจริยธรรม (moral feeling) และปฏิกิริยาทางจริยธรรม (moral reaction)

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (behavior) คือ พฤติกรรม หรือการกระทำที่บุคคลแสดงต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรมที่สามารถตัดสินได้ว่าดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร ซึ่งเป็นนิธิพลส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการกระทำ หรือไม่ควรกระทำ พฤติกรรมใดจะขึ้นอยู่กับนิธิพลขององค์ประกอบทั้งสองประการที่กล่าวมาแล้ว พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม มโนทัศน์ที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความประพฤติทางจริยธรรม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 13 - 16) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ เพียเจต์ (Piaget) พบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ คือ พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั่นเอง ซึ่ง เพียเจต์ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 4 ขั้นคือ

1. ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensorimotor operation) เป็นระยะตั้งแต่แรกเกิด - 2 ปี เด็กจะรับรู้ทางประสาทสัมผัสอย่างง่าย ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาการทางสติปัญญาและความนึกคิด เด็กจะมีโครงสร้างทางความคิดจากสิ่งที่พบเห็น และจากสิ่งที่สัมผัส

2. ขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (pre-operational thinking) ช่วงอายุ 2 - 7 ปี เด็กเริ่มใช้ภาพแทนวัตถุและเหตุการณ์ สามารถเลียนแบบคนอื่นได้ และพัฒนาอย่างรวดเร็ว สามารถใช้ภาษาติดต่อทางสังคมได้อย่างกว้างขวาง และเริ่มพัฒนาความคิดเชิงตรรกศาสตร์ ความคิดส่วนใหญ่ต้องเกิดจากการรับรู้จากประสาทสัมผัส

3. ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (concrete operational thinking) ช่วงอายุ 7 - 11 ปี เด็กจะมีความคิดเชิงตรรกศาสตร์ในสิ่งที่มองเห็นและจับต้องได้ และค้นหาความจริงเกี่ยวกับวัตถุและสิ่งแวดล้อมเป็นแบบแผน

4. ขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม (formal prepositional think or formal operational thinking) ช่วงอายุ 11 - 15 ปี พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กเป็นขั้นสูงสุด สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือข้อมูลที่มีอยู่ได้ สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่ง เพียเจต์พบว่า การตัดสินใจทางจริยธรรมมีส่วนสัมพันธ์กับหลักการทางสติปัญญาด้วย และการพัฒนาการทางจริยธรรมจะเป็นไปตามลำดับขั้นต่อเนื่องกัน

โดย เพียเจต์ ได้แบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม อายุแรกเกิด - 3 ปี เป็นขั้นที่ยึดถือตนเองเป็นส่วนใหญ่ เอาแต่ใจตนเอง ไม่เข้าใจและไม่รับรู้สภาพแวดล้อมและกฎเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น การประพฤติปฏิบัติกระทำอย่างอิสระ เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายของตน

2. ขั้นยึดคำสั่ง หรือความจริงที่เห็นได้ชัด ช่วงอายุ 4 - 11 ปี เริ่มพัฒนาจริยธรรม สามารถเข้าใจบทบาทของตนเอง ประพฤติโดยยึดคำสั่งเป็นเกณฑ์ เป็นระยะว่านอนสอนง่าย เชื่อฟังอยู่ในโอวาท ไม่เข้าใจเหตุผลในทางนามธรรม ยึดปริมาณทางกายภาพที่เห็นได้ชัด เช่น ขนาดของความเสียหายที่เกิดจากการกระทำ เป็นระยะที่สามารถปลุกฝังจริยธรรมได้ง่าย

3. ขั้นยึดหลักการแห่งตน เริ่มอายุ 12 ปีขึ้นไป การพัฒนาพฤติกรรมในวัยนี้เป็นระยะค่อนข้างยาก เพราะเด็กจะใช้สติปัญญาค้นหาเหตุผล เป็นระยะแสวงหาค่านิยมของตนเอง เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิต เมื่อเป็นผู้ใหญ่เด็กจะใช้สติปัญญาในการตัดสินใจจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (kohlberg)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 29 - 30) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (kohlberg) ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าโดยอาศัยแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) เป็นพื้นฐาน โคลเบอร์ก เชื่อว่า พัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้น บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในระดับที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นต่ำอยู่ก่อนแล้ว และต่อมา บุคคลจะได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ขั้นสูงต่อไปมีมากขึ้นตามลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงจนถูกละทิ้งไปในที่สุด โคลเบอร์ก ได้แบ่งพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้นดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ เป็นพัฒนาการของเด็กอายุ 2 - 10 ปี เด็กจะใช้การลงโทษและรางวัลเป็นการตัดสินใจถูกผิด เป็นวัยเชื่อถือผู้ใหญ่ ความสนใจจะอยู่ที่ตนเอง ไม่เข้าใจระเบียบแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม พัฒนาการของเด็กวัยนี้มี 2 ขั้น คือ

1.1 ขั้นที่ 1 เป็นขั้นการใช้การลงโทษเป็นเหตุผลของการตัดสินใจ เป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 2 - 7 ปี เป็นขั้นหลบหลีกการลงโทษ เด็กจะทำตามกฎเกณฑ์หรือคำสั่งของผู้ใหญ่เพราะกลัวการลงโทษ

1.2 ขั้นที่ 2 เป็นขั้นใช้การตอบสนองความต้องการของตนเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ เป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 7 - 10 ปี เป็นขั้นแสวงหารางวัล เด็กจะทำดี ทำตามคำสั่งกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ รางวัลเป็นสิ่งตอบแทนมาตัดสินใจในการประพฤติปฏิบัติ

2. ระดับตามกฎเกณฑ์ เป็นพัฒนาการของเด็กอายุ 10 - 16 ปี พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้จะยึดถือกฎเกณฑ์ของสังคมหรือกลุ่ม ไม่อยากทำความผิดเพราะต้องการให้กลุ่มหรือสังคมยอมรับตน หรือให้ตนเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เป็นวัยที่ยึดถือบุคคลที่ตนรักเป็นแบบฉบับ หรือระเบียบของกลุ่มเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 2 ขั้น ต่อเนื่องจาก 2 ขั้นแรก คือ

2.1 ขั้นที่ 3 ขั้นให้การยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ ช่วงอายุ 10 - 13 ปี ขั้นนี้เด็กจะทำตามความเห็นของกลุ่ม ทำตามกฎเกณฑ์ หรือแบบฉบับของสังคม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือสังคม ทำตามผู้อื่นที่เห็นชอบ

2.2 ขั้นที่ 4 ขั้นใช้ระเบียบแบบแผน หรือกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ ช่วงอายุ 13 - 16 ปี เป็นขั้นทำหน้าที่ของสังคม เด็กจะใช้กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของสังคมมาเป็นกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต และจะปฏิบัติหน้าที่ตามค่านิยม และกฎเกณฑ์กลุ่มและสังคม เพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสังคม เป็นวัยที่ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ ช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป ระดับนี้จะเข้าใจค่านิยม คุณค่าทางจริยธรรมและหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในสังคมในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ยึดถือตัวบุคคลหรือค่านิยมเฉพาะกลุ่ม เป็นจริยธรรมที่แยกออกจากกฎเกณฑ์ตายตัว และการคาดหวังของคนอื่น แต่ใช้ความคิดตรรกะตรงซังใจเป็นแนวทางเลือกประพฤติปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ต่อเนื่องจาก 4 ขั้นตอนแรก ตามลำดับ

3.1 ขั้นที่ 5 ขั้นใช้สัญญาทางสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำ โดยมีเหตุผล นำค่านิยมของสังคม สภาพการณ์ สิทธิหน้าที่ ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่เป็นเหตุผลที่คนส่วนใหญ่ยอมรับมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำ โดยไม่ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของคนส่วนใหญ่ เพราะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก สามารถบังคับใจตนเองได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกระทำจะคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เป็นช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป

3.2 ขั้นที่ 6 ขั้นที่ใช้จริยธรรมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ เป็นระดับพัฒนาการที่เห็นในผู้ใหญ่ที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง มีวัฒนธรรมดีงาม มีความเจริญทางสติปัญญา ขั้นนี้เป็นขั้นสูงสุดของเหตุผลเชิงจริยธรรม คำนึงถึงความถูกต้องเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสงบสุขของส่วนรวม เป็นขั้นที่บุคคลมีความละเอียดต่อการทำความชั่ว ไม่ทำผิดทั้งในที่ลับและที่แจ้ง เป็นขั้นที่ยอมรับคุณค่าของมนุษย์

พัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 6 ขั้นนี้ จัดเป็น 3 ระดับ ดังในตาราง

ตาราง 1 แสดงพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก

ระดับจริยธรรม	ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (pre-conventional level) อายุ 2 - 10 ปี	ขั้นที่ 1 ขั้นการหลบหลีกการถูกลงโทษ (อายุ 2 - 7 ปี) ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหารางวัล (อายุ 7 - 10 ปี)
ระดับตามกฎเกณฑ์ (convention level) อายุ 10 - 16 ปี	ขั้นที่ 3 ขั้นทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10 - 13 ปี) ขั้นที่ 4 ขั้นทำตามหน้าที่ของสังคม (อายุ 13 - 16 ปี)
ระดับก่อนเกณฑ์ (post convention level) อายุ 16 ปีขึ้นไป	ขั้นที่ 5 ขั้นใช้สัญญาสังคม (อายุ 16 ปีขึ้นไป) ขั้นที่ 6 ขั้นใช้หลักการจริยธรรมสากล (วัยผู้ใหญ่)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา (social learning theory)

แบนดูรา (สมชาย รัตนกุล. ม.ป.ป. : 34 - 36 : อ้างอิงมาจาก Bandura. 1963) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เชื่อว่า พฤติกรรมทางสังคมเกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกตและการเลียนแบบอย่างจากบุคคลอื่น จากผลการทดลองจากเด็กอายุ 5 ปี แบนดูราสรุปความคิดเห็นจากผลการทดลองว่า “เด็กไม่เพียงแต่จะเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นเท่านั้น หากยังเรียนรู้โดยไม่มีแรงเสริมกำลัง จากภายนอกอีกด้วย” จากนั้น แบนดูรา ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของรางวัลและการลงโทษที่มีต่อพฤติกรรมของเด็ก และพบว่า การเห็นพฤติกรรมที่ได้รับรางวัลหรือการลงโทษจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตอบสนองของเด็ก ๆ ในครั้งแรกเท่านั้น แต่ไม่ใช่ปัจจัยโดยตรงของการสร้างพฤติกรรม ปัจจัยสำคัญอยู่ที่ว่า เด็กที่ได้รับรางวัล หรือถูกลงโทษจากการแสดงพฤติกรรมของตนเป็นครั้งแรก

ปัจจุบันนี้ นักจิตวิทยาในกลุ่มการเรียนรู้ทางสังคมได้นำแนวคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มพัฒนาการทางปัญญาและความคิดมาผสมผสานกับหลักการของตน และประกาศทฤษฎีขึ้นใหม่ ให้ชื่อว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาและสังคม (cognitive social learning theory) ทฤษฎีนี้มีความคิดพื้นฐาน ดังนี้

1. แต่ละบุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา บุคคล และสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกันเสมอ
2. บุคคลอาจจะเรียนรู้จากการเลียนแบบอย่างของผู้อื่น โดยไม่มีแรงเสริมกำลังจากภายนอก
3. การเรียนรู้และการได้รับรู้ว่าจะไม่ใช่สิ่งเดียวกันกับการแสดงพฤติกรรม แรงเสริมกำลังอาจจะไม่ใช่สิ่งสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรม แต่แรงเสริมกำลังมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการกระทำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของบุคคล
4. การรับรู้และการคาดหวังทางปัญญาความคิด จะมีผลต่อการกระทำของบุคคล การคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกวิธีแสดงพฤติกรรมของบุคคล
5. กระบวนการทางปัญญาความคิดจะช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมตนเอง ควบคุมพฤติกรรมและประเมินคุณค่าของตนเองได้

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะเป็นการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2522 : 3) กรมวิชาการ (2523 : 3) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไว้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกหรือผิด ในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ทั้งนี้ จะขึ้นกับอิทธิพลของความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้อง ดีงาม และความพึงพอใจที่จะนำจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ นอกจากนี้ เจริญจิต บุญรักษ์ (2534 : 6) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไว้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ เป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลมีหลักการในการปฏิบัติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม สำหรับ อารมย์ สุทธิ (2537 : 16) กล่าวว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจมากที่สุด ดังนั้น นักวิชาการจึงได้ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อจุดประสงค์ที่จะหาทางควบคุมพฤติกรรมนั้น คือ ส่งเสริมให้เกิดการทำดีให้มาก และป้องกันหรือจัดการทำชั่วให้น้อยลง ดังที่ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2535 : 69 - 72) ได้กล่าวไว้ว่า นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทของสถานศึกษาในการดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 โดยให้มีการสอดแทรกการอบรมเชิงจริยธรรมด้านต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน มีวินัย พึ่งตนเอง เสียสละ ตรงต่อเวลา ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 10) กำหนดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ควรปลูกฝัง คือ ค่านิยมพื้นฐานห้าประการ ได้แก่ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา การรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โพธิ์ทอง จิตอ่อนน้อม (2529 : 1 - 2) ได้สรุปลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการและจำเป็น

ต้องปลูกฝัง คือ ความมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ขยันประหยัด รับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม กระตือรือร้น จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักพึ่งตนเอง เสียสละ กล้าหาญ เมตตาอารี กตัญญูและสามัคคี กรมวิชาการ (2524 : 10 - 16) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับนักเรียนนักศึกษา ดังนี้ คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความกตัญญูกตเวที ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี การประหยัด ความยุติธรรม ความอดทน และความเมตตากรุณา ซึ่งสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปรับปรุง (สนธิ์ เสวตวงศ์สกุล. 2535 : 26 - 27) คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความสุภาพเรียบร้อย ความกระตือรือร้น การสนใจต่อการเรียน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านพัฒนาอาชีพ ได้แก่ ความขยัน อดทน ความสามัคคี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นิยัรักการทำงาน ความสามารถในการจัดการและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ด้านพัฒนาสังคม ได้แก่ ความกตัญญูกตเวที นิยมในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย มีความเสียสละ สำนึกในสิทธิและหน้าที่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม มีความรักและหวงแหนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้มุ่งเน้นปลูกฝังให้นักเรียนมีจริยธรรมในด้านต่อไปนี้ คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ และความอดทน (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 46)

จึงสรุปได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงต้องดำเนินการปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ในด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความอดทน

ความมีระเบียบวินัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2525 : 186) ได้ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยไว้ว่า หมายถึง การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามเพื่อความสุขในชีวิตของตน

และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม พณีส หันนาคินทร์ (2529 : 248) ให้ความหมายไว้ว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ สำหรับ ธวัชชัย ชัยจิรธาดากุล (2529 : 99) กล่าวว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมตนเองให้กระทำการและปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบ หรือทิศทางที่เหมาะสม กรมวิชาการ (2524 : 10 - 16) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยว่า หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง เหมาะสม กับ จรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีระเบียบวินัย คือ

1. การรักษาระเบียบวินัยภายนอก

1.1 การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภค ได้แก่ มีมารยาทเรียบร้อยในการรับประทานอาหาร รับประทานอาหารให้ถูกหลักอนามัย และสุขภาพ

1.2 การรักษาระเบียบวินัยในการอุปโภค ได้แก่ การรักษาร่างกาย เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และเครื่องใช้ให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

1.3 การรักษาระเบียบวินัยต่อสถานที่ ได้แก่ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ ทั้งในสำนักงาน วัด สถานที่ราชการ และสาธารณสถานต่าง ๆ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ถนน รถโดยสาร สวนสาธารณะ ฯลฯ และประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสถานที่นั้น ๆ

1.4 การรักษาระเบียบวินัยในการปกครอง ได้แก่ การสร้างวินัยเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติ มีการปกครองดี มีจรรยา มีวินัย ปรับปรุงระเบียบให้มีมาตรฐานและถือปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง

2. การรักษาระเบียบวินัยภายใน ได้แก่ การแต่งกายและควบคุมท่วงที กิริยา วาจา และใจ ให้หมดจด งดงาม ด้วยการเว้นชั่ว ประพฤติชอบ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ได้แก่ ระเบียบท่วงที ระเบียบกิริยา ระเบียบวาจา และระเบียบใจ

ระเบียบท่วงที ได้แก่ การจัดท่าทาง ท่าทีที่เหมาะสมกับฐานะและภูมิรัฐของตน ไม่ดูหมิ่นผู้อื่น ไม่ทะนงตน

ระเบียบกิริยา ได้แก่ การควบคุมอาการของร่างกายที่เคลื่อนไหวให้ปรากฏแก่คนทั้งหลาย โดยควบคุมและปรับปรุงกิริยาให้งดงาม เป็นระเบียบ มีกิริยาดี สุภาพ อ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลา และสถานที่

ระเบียบวาทา ได้แก่ การพูดสมานไมตรี พูดไพเราะ พูดดี ไม่พูดเท็จ ไม่พูด
ส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ และเพื่อเจ้า

ระเบียบใจ ได้แก่ การรู้จักควบคุมจิตใจและอารมณ์ให้อยู่ในกรอบระเบียบที่
ดีงาม

กรมสามัญศึกษา (2539 : 46) มีนโยบายให้โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดกิจกรรมและ
ประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ที่มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วน
สำคัญในการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักควบคุมตนเอง ประพฤติปฏิบัติ
ถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ มีศีลธรรม จรรยาบรรณที่เหมาะสม

จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย นักเรียนต้องแสดง
ออกให้เห็นถึงความมีระเบียบวินัย ในการรักษาระเบียบวินัยภายนอก ได้แก่ ระเบียบวินัยใน
การบริโภค ระเบียบวินัยในการอุปโภค ระเบียบวินัยต่อสถานที่ ระเบียบวินัยในการ
ปกครอง ส่วนการรักษาระเบียบวินัยภายใน ได้แก่ ระเบียบท่วงที ระเบียบกิริยา ระเบียบ
วาทา และระเบียบใจ

ความรับผิดชอบ

พุทธทาสภิกขุ (2520 : 376 - 388) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความ
ยอมรับรู้ แล้วตอบสนอง ไม่ใช่เพียงแค่คิดอยู่ในใจ ต้องเป็นความยอมรับรู้แล้วตอบสนอง
คือ การตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องกระทำ ความรับผิดชอบอาจแบ่งได้เป็น 3 ชนิด

1. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายความว่า ต้องรับผิดชอบต่อสมบัติของสังคม
รับผิดชอบต่อคุณหรือค่าของสังคม
2. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
3. ความรับผิดชอบต่อธรรมชาติ หรือต่อพระธรรม

ชำนาญ นิสารัตน์ (2524 : 53) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับรู้ และสำนึกในการกระทำของตนเอง ยอมรับผลการกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะเป็นผลดีหรือผลร้าย และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ความรับผิดชอบเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและกฎเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับควบคุมจากผู้อื่น สำหรับ สุพัตรา สุภาพ (2525 :) ได้นิยามว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องปฏิบัติ หรือกระทำ ไม่นึกถึงแต่สิทธิเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการกระทำที่ควรกระทำ หรือต้องกระทำตามสถานภาพ (ตำแหน่ง) ของบุคคลหนึ่ง ๆ กรมวิชาการ (2524 : 10 - 16) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อ

1. เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลงานนั้น ๆ
2. ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว
3. เคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์และมีวินัยในตนเอง
4. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค
5. รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
6. มีความเพียรพยายาม
7. มีความละเอียดรอบคอบ
8. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
9. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม
10. ตรงต่อเวลา
11. ยอมรับการกระทำของตน

กรมสามัญศึกษา (2539 : 46) มีนโยบายให้โรงเรียนมัธยมศึกษา จัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ที่มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อ มีความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบ รู้จักหน้าที่ ตรงต่อเวลา

จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ นักเรียนต้องแสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบ เป็นคนซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เคารพต่อกฎเกณฑ์ ตรงต่อเวลา และยอมรับการกระทำของตนเอง ตลอดจนปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

ความซื่อสัตย์

กรมการศาสนา (2521 : 8) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง ให้เป็นคนตรง ประพฤติอะไรด้วยน้ำใสใจจริง ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 286) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง การประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคด และหลอกลวง หรือคดโกงเพื่อประโยชน์ส่วนตน รัชชัช ชัยจิรธยากุล (2529 : 99) ได้อธิบายความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง การประพฤติตนด้วยความจริงใจ และตรงไปตรงมา กรมวิชาการ (2524 : 10 - 16) ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์ คือ การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ คือ

1. ความซื่อตรงต่อตนเอง
 - 1.1 ไม่คล้อยตามพวกที่ลากหรือชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย
 - 1.2 ไม่คดโกง ตั้งใจทำจริง
 - 1.3 ประพฤติตรงตามพูดและคิด
2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน
 - 2.1 ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปทำประโยชน์ส่วนตัว
 - 2.2 ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว
3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล
 - 3.1 ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น
 - 3.2 ไม่ชักชวนไปทางเสื่อมเสีย
 - 3.3 ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน

4. ความซื่อสัตย์ต่อสังคมและประเทศชาติ

- 4.1 ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- 4.2 ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตน หรือเอาดีเข้าตน
- 4.3 ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ

กรมสามัญศึกษา (2539 : 46) มีนโยบายให้โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อบุคคล ต่อหน้าที่ ต่อสังคม และประเทศชาติ

จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ นักเรียนต้องแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล และความซื่อสัตย์ต่อสังคมและประเทศชาติ

ความเสียสละ

กรมการศาสนา (2521 : 28) ได้ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การรู้จักสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม หรือบริจาคสิ่งของ เงินทองแก่ผู้ที่ควรรับ รวมทั้งเพื่อส่วนรวม เพื่อสาธารณกุศล มีการบำรุงการศึกษา โรงพยาบาล ทำถนน สร้างสะพาน หรือบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ภัยต่าง ๆ เป็นต้น รัชชัช ชัยจิรฉายากุล (2529 : 99) ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การยอมยกผลประโยชน์ส่วนตัวให้แก่บุคคลอื่น หรือสังคมเมื่อมีโอกา ส่วน โพธิ์ทอง จิตอ่อนน้อม (2529 : 7) นิยามว่า ความเสียสละ คือ การละความเห็นแก่ตัว การทำเพื่อคนอื่นหรือส่วนรวม การให้ปันแก่ผู้อื่น หรือกลุ่มบุคคลที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังความคิด กรมวิชาการ (2524 : 10 - 16) ให้ความหมายไว้ว่า ความเสียสละ คือ การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งรู้จักสละทั้งอารมณ์ร้ายในตนเองด้วย

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นผู้เสียสละ คือ

1. การให้ทางกาย

- 1.1 ช่วยเหลือผู้อื่นทำธุรการงานที่ไม่มีโทษ
- 1.2 ไม่นิ่งดูตาย
- 1.3 ช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์

2. การให้ทางวาจา

- 2.1 ช่วยเหลือให้คำแนะนำทั้งในทางโลกและทางธรรม
- 2.2 ช่วยเจรจาเอาเป็นธุระให้สำเร็จประโยชน์

3. การให้ทางสติปัญญา

- 3.1 ช่วยแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา
- 3.2 ช่วยแก้ปัญหาเดือดร้อนแก่คนที่เดือดร้อน
- 3.3 ช่วยคิดแนวทางที่ถูกที่ชอบ
- 3.4 ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามกำลังสติปัญญา

4. การให้ด้วยกำลังทรัพย์

- 4.1 แบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ขัดสนที่ควรให้
- 4.2 แบ่งปันเงินทองให้ผู้ขัดสนที่ควรให้และสละทรัพย์เพื่อสาธารณกุศล

5. การให้ทางใจ

- 5.1 ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข
- 5.2 ให้อภัยในความผิดของผู้อื่นที่สำนึกผิด ไม่อาฆาตจองเวร

กรมสามัญศึกษา (2539 : 49) มีนโยบายให้โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ที่มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังความเสียสละให้นักเรียนและผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รู้จักการแบ่งปันให้แก่บุคคลที่ควรให้

จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละ นักเรียนต้องแสดงออกถึงความเป็นผู้เสียสละทางกาย ทางวาจา ทางสติปัญญา กำลังทรัพย์ และทางใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมตามความคาดหวังของสังคม

ความอดทน

ชาเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524 : 117) ให้ความหมายของความอดทนไว้ว่า หมายถึง การรู้จักอดกลั้นต่อความยากลำบากต่าง ๆ ต่อความยากลำบากของงาน ต่ออุปสรรคทั้งหลาย รวมทั้งความเข้าใจผิด และความไม่สุจริตใจทั้งหลายที่บุคคลอื่นมีต่อตน ตลอดจนมีความสงบเสงี่ยม อ่อนน้อมถ่อมตน สำหรับ วัลลภ กันทรพัญ์ และ ไทย ทิพย์สุวรรณกุล (2529 : 771) ได้อธิบายความอดทนไว้ว่า ความอดทนเป็นความสามารถในการควบคุม

สภาวะทางอารมณ์ หรือการกระทำของตนให้เป็นไปอย่างสงบราบเรียบ และเป็นปกติ พร้อมทั้งยังสามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่มีอยู่ต่อไป ไม่มีการหยุดชะงัก ถ้าช้า เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมที่เป็นอุปสรรค หรือถูกชักจูงให้ไขว้เขว กรมวิชาการ (2524 : 10 - 16) ให้ความหมายของความอดทนไว้ว่า หมายถึง ความอดทนของร่างกาย และจิตใจในการทำงานทุกอย่างด้วยความเข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียร ใช้สติปัญญาควบคุมตนเองให้อยู่ในเหตุผล ไม่หวั่นไหวต่ออารมณ์ หรือถ้อยคำที่ทำให้เจ็บแค้น พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความอดทน คือ ความบากบั่นพยายาม ไม่ท้อถอย ไม่ยอมแพ้ พยายามต่อสู้ เพื่อเอาชนะอุปสรรคจนประสบความสำเร็จ กระตือรือร้น และหนักแน่น ไม่หวั่นไหวง่าย

กรมสามัญศึกษา (2539 : 46) มีนโยบายให้โรงเรียนมัธยมจัดกิจกรรม และ ประสิทธิภาพการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ที่มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วน สำคัญในการปลูกฝังความอดทน โดยให้ผู้เรียนขยัน อดทน บากบั่น พยายาม เพื่อเอาชนะ ต่ออุปสรรค ตลอดจนรู้จักควบคุมตนเอง

จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความอดทน นักเรียนต้องแสดงออกถึง ความอดทนทางกาย ทางจิตใจ ไม่หวั่นไหวต่ออารมณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบ ใช้สติปัญญา ในการควบคุมตนเองให้เป็นคนมีเหตุผลอยู่ตลอดเวลา ไม่ท้อถอย ยอมแพ้ เอาชนะอุปสรรค เพื่อให้เกิดความสำเร็จในงาน

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมของบุคคล

สุพล วังสินธุ์ (2534 : 33) กล่าวถึงการศึกษายขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการ พัฒนาจริยธรรม จะช่วยในการอภิปรายว่า การที่บุคคลมีคุณสมบัติทางจริยธรรมแตกต่างกัน นั้น มีความเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยใดบ้าง และจะเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมให้สูงขึ้น โดยการพัฒนางค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับจริยธรรม ซึ่งจำแนกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านกายภาพ ได้แก่ การศึกษา อายุ และเพศของบุคคล
2. องค์ประกอบทางบุคลิกภาพ ได้แก่

2.1 ลักษณะที่มุ่งอนาคต หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แม้จะเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ก็ไม่ย่อท้อ ทั้งนี้ โดยมุ่งที่จะให้เกิดผล สำเร็จที่พึงตามความปรารถนาในอนาคตเป็นหลัก

2.2 เจตคติต่อกฎหมาย ความเป็นระเบียบและศีล 5 หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อกฎหมาย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและศีล 5

3. องค์ประกอบทางสภาพแวดล้อม ได้แก่ ฐานะทางครอบครัว ผู้เลี้ยงดู วิธีการอบรมเลี้ยงดู การใช้สื่อมวลชน สภาพแวดล้อมที่โรงเรียน และอิทธิพลของตัวแบบ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 9 - 15) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อจริยธรรม พอสรุปได้ดังนี้

1. อายุและระดับการศึกษา

ผลการวิจัยส่วนใหญ่ในสังคมปัจจุบัน ยังไม่สามารถแยกตัวแปรที่เป็นอายุออกจากตัวแปรที่เป็นระดับการศึกษาของบุคคลได้ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย ระดับการศึกษาต่ำ และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากก็จะมีระดับการศึกษาสูงตามไปด้วย โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้ประมวลผลการวิจัยไว้ว่า ความรู้เชิงจริยธรรมนั้นส่วนใหญ่ไม่ทำให้เข้าใจพัฒนาการทางจริยธรรมได้มากนัก เป็นแต่สะท้อนให้เห็นระดับสติปัญญา ภูมิหลังทางวัฒนธรรมและความต้องการที่จะให้คนอื่นชื่นชมตนของผู้ถูกศึกษาเท่านั้น ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้นไม่พบว่า คนที่อายุมากจะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการโกง ขโมย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการเห็นแก่ตัว ส่วนรวมแตกต่างจากคนที่มีอายุน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่บุคคลนั้นกำลังประสบอยู่ มากกว่าจะขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยเชิงจริยธรรมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นบุคคลอาจมีพฤติกรรมที่เหมือนกันแต่มีเหตุผลในการเลือกกระทำแตกต่างกันได้เสมอ

2. เพศ

แม้ว่าความมีจริยธรรมสูง จะมีใช้ลักษณะที่สังคมกำหนดไว้สำหรับเพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะ แต่สิ่งที่กระตุ้นความสนใจในการเปรียบเทียบจริยธรรมของชายกับหญิง คือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ฟรอยด์ ซึ่งทำนายว่า ชายจะมีจริยธรรมสูงกว่าหญิง และทฤษฎีพัฒนาการของลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรม ซึ่งให้ข้อทำนายที่ตรงกันข้ามกับทฤษฎีของฟรอยด์ว่า เพศกับอายุรวมกันจะช่วยให้เข้าใจพัฒนาการทางจริยธรรมได้ละเอียดยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การเปรียบเทียบความแตกต่างทางจริยธรรมระหว่างหญิงกับชายควรจะพิจารณาตัวแปรหรือลักษณะทางสังคมอื่น ๆ ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุรณีย์ จุติดำรงพันธ์ (2522 : 68 - 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย และหญิง จำนวน 480 คน ซึ่งศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 จากโรงเรียนในภาคใต้ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ ดีไฟนิง อิชซู (The Defining Issue Test) ของเรสต์ (Rest) ซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดจริยธรรมของ โคลเบอร์ก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมโชค พูลนวม (2523 : 33) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบกับความซื่อสัตย์ และเปรียบเทียบความรู้สึกรับผิดชอบกับความซื่อสัตย์ของเด็กในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 4 จำนวน 866 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบความรู้สึกรับผิดชอบ และแบบทดสอบความซื่อสัตย์ ผลปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิรวรรณ วิรัชกุล (2524 : 104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน โดยศึกษาจริยธรรมหกคุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดุสาหะ ความมีระเบียบวินัย และความยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย ในเรื่องเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์และความอดุสาหะ ส่วนในเรื่องความสามัคคีและความยุติธรรมชายสูงกว่าหญิง

วิเชียร พงษ์ประเสริฐ (2526 : 71 - 72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมเรื่องการรักษาระเบียบวินัย โดยส่วนรวมนักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจริยธรรมในเรื่องการรักษาระเบียบวินัยอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ ด้านการเคารพกฎหมาย นักเรียนมีความคิดรวบยอดอยู่ในระดับไม่

พึงประสงค์ และนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจริยธรรมในเรื่อง การรักษาระเบียบวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนหญิงมีคะแนน เฉลี่ยด้านความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนชาย

दन्य जारुप्रसर्ति (2533 : 117 - 18) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทศนคติเชิง จริยธรรมของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา ในกลุ่มวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาภาคปกติชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 วิชาเอกพลศึกษา จำนวน 288 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสำรวจมาตราส่วนประมาณค่า ทศนคติเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผลการ ศึกษาพบว่า นักศึกษาชายมีทศนคติเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักศึกษาหญิงอยู่ ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบทศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระหว่างชั้นปี พบว่า นักศึกษา ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีทศนคติเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เขาวภา รักการงาน (2535 : 72) ได้เปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการ แก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตภาคกลาง กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นปีที่ 5 จำนวน 276 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่ง แวดล้อม พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นปีที่ 5 มีขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน แต่มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

โจนส์ (ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์. 2524 : 22 - 23 ; อ้างอิงมาจาก Jones. 1954 : 784 - 842) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 พบว่า สังคมมิได้มุ่งเน้นให้เด็กหญิงและเด็กชายมีแบบพฤติกรรมที่เหมือนกัน ดังนั้น การฝึกอบรมแต่ละเพศจึงแตกต่างกัน เนื่องจากการยอมรับหรือปฏิเสธจากสังคมมีความหมาย ต่อเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย เด็กหญิงจะพูดเท็จในสถานการณ์ทางสังคมมากกว่าเด็กชาย ยิ่งกว่านั้น เด็กหญิงยังมีแนวโน้มที่จะพูดเท็จเพื่อให้เป็นที่ชื่นชมของคนอื่นมากกว่าเด็กชาย แต่ในสถานการณ์อื่น ๆ เด็กชายจะพูดเท็จและไม่ซื่อสัตย์มากกว่าเด็กหญิง

โฮลสไตน์ (จารุวรรณ พานทอง. 2526 : 31 - 32 ; อ้างอิงมาจาก Holstein. 1976) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นและบิดามารดาของเด็ก โดยทำการศึกษาแบบระยะยาวช่วงสามปี กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชายหญิง อายุ 13 ปี จำนวน 53 คน ที่มีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมระดับเดียวกัน พบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 และเด็กวัยรุ่นชายอยู่ในขั้นที่ 2 ต่อมา มีการวัดซ้ำอีกขณะที่เด็กมีอายุ 16 ปี พบว่า วัยรุ่นชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 ขณะที่วัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 และ 5 ปีต่อมา มีการวัดซ้ำอีก ปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นชายและหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมก้าวหน้าเร็วมาก

ชาร์พ (อัจจิมา วันแต่ง. 2538 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Sharp. 1992 : 3843 - A) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและประสบการณ์ชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นวัยรุ่นชาย 49 คน วัยรุ่นหญิง 40 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ ดีไฟนิง อิซซู แบบสำรวจประสบการณ์ชีวิตในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของวัยรุ่น และแบบทดสอบความสามารถทางพุทธิปัญญาของ ไอโอวา (Iowa) ผลการวิจัยพบว่า วินัยทางบ้านและพฤติกรรมทางจริยธรรมในเพศชายและเพศหญิง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการเข้ากลุ่มทำกิจกรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรม

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ปัจจัยเกี่ยวกับความแตกต่างของเพศและระดับชั้นเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกัน การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงได้ตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่มีเพศและระดับชั้นเรียนต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งบทนี้จะกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2541 จำนวน 70,988 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางอัตราส่วนของ เกรจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 382 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามเพศ และระดับชั้น แล้วสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับสลาก ดังปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	ระดับชั้น					
	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	รวม	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	รวม
เพศชาย	24,015	10,608	34,623	129	57	186
เพศหญิง	25,093	11,272	36,365	135	61	196
รวม	49,108	21,880	70,988	264	118	382

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check-list) เพื่อทราบถึงตัวแปรอิสระเกี่ยวกับระดับชั้น และเพศ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในห้าองค์ประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความอดทน ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของ ไกลเคิร์ต (Likert) จำนวน 45 ข้อ โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 สำหรับคำตอบที่ปฏิบัติ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น โดยการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา แล้วพิจารณาสร้างเป็นแบบสอบถามจำนวน 45 ข้อ ภายใต้หัวข้อประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความอดทน
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญสามท่าน คือ คุณจุฑารัตน์ พิบูลย์ คุณสุรพล หอมหวลและคุณเสารัตน์ จะนู ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้วนำไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9279 จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาคำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขออนุญาตแนะนำตัวต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนการศึกษาขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปรต้น สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1 แล้วหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้มาตราส่วนประมาณค่าของ ไคเคิร์ต (Likert, 1969 : 90 - 95) ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงระดับการปฏิบัติแต่ละข้อคำถามในระดับหนึ่งเพียงระดับเดียว คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
1	หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
3. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) แบบสอบถามเป็นรายข้อและรายองค์ประกอบ ตามตัวแปรพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ประเมินการปฏิบัติตามแนวคิดของ เบสต์ (Best, 1977 : 184) แล้วแปลผลดังนี้

3.6668 - 5.0000 หมายถึง นักเรียนประพฤติดุปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

2.3334 - 3.6667 หมายถึง นักเรียนประพฤติดุปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

1.0000 - 2.3333 หมายถึง นักเรียนประพฤติดุปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย แสดงว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับน้อย

4. คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อดูความเบี่ยงเบนเป็นรายข้อ และรายองค์ประกอบ ของการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

5. ค่าที (t-test) ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อองค์ประกอบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

6 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 นำข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับองค์ประกอบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มาจัดความถี่เพื่ออภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (statistical package for the social sciences / personal computer-plus) ใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient)
5. ค่าที (t-test)

(ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2537 : 97 - 155)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายที่ได้จากการรวบรวมแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จากนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ประกอบด้วยสาระสำคัญเกี่ยวกับ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size)
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (t – distribution)
P	แทน	ความน่าจะเป็น (probability)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามและสถานภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศและ
ระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 4 ประมวลข้อเสนอแนะวิธีปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามและสถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ปรากฏตามตาราง 3-4

ตาราง 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืนและแบบสอบถามที่สมบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง		ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	สมบูรณ์	ร้อยละ
นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	สังกัดกรม	382	382	100	382	100

จากตาราง 3 แสดงว่า แบบสอบถามที่ส่งไปให้นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน
382 ชุด ได้รับคืน 382 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และเป็นฉบับสมบูรณ์ 382 ชุด คิดเป็น
ร้อยละ 100

ตาราง 4 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ จำแนกตามตัวแปรเพศและระดับชั้นเรียน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
(1) ชาย	186	48.69
(2) หญิง	196	51.31
รวม	382	100.00
ระดับชั้นเรียน		
(1) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	264	69.11
(2) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	118	30.89
รวม	382	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัย ตามตัวแปรเพศที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ เป็นเพศชาย จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 48.69 และเป็นเพศหญิงจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 51.31 และตามตัวแปรระดับชั้นเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 69.11 และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 30.89

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปรากฏตามตาราง 5

ตาราง 5 แสดง ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช
(N = 382)

องค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{x}$	SD	ระดับพฤติกรรม เชิงจริยธรรม
1. ความมีระเบียบวินัย	3.4514	.5348	ปานกลาง
2. ความรับผิดชอบ	3.4114	.6076	ปานกลาง
3. ความซื่อสัตย์	3.5054	.6173	ปานกลาง
4. ความเสียสละ	3.4952	.5654	ปานกลาง
5. ความอดทน	3.2747	.5632	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.4276	.4736	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง (ดูรายละเอียดรายข้อ ภาคผนวก ก. ตาราง 9)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศและ
ระดับชั้นเรียน ปรากฏตามตาราง 6-7

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปร เพศ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	เพศ				t	p
	เพศชาย N = 186		เพศหญิง N = 196			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ความมีระเบียบวินัย	3.4623	.5024	3.4410	.5406	.39	.698
2. ความรับผิดชอบ	3.3939	.5925	3.4280	.6240	-.55	.584
3. ความซื่อสัตย์	3.3987	.6019	3.6071	.6150	-3.35	.001**
4. ความเสียสละ	3.4551	.5640	3.5334	.5609	1.36	.176
5. ความอดทน	3.3220	.5517	3.2296	.5466	1.61	.108
เฉลี่ย	3.4064	.4728	3.4478	.4470	-.86	.393

** P < .01

จากตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวม
และรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ยกเว้นองค์ประกอบด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า นักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากกว่านักเรียนเพศชาย

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรระดับชั้นเรียน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ระดับชั้นเรียน				t	p
	มัธยมศึกษาตอนต้น N = 264		มัธยมศึกษาตอนปลาย N = 118			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ความมีระเบียบวินัย	3.4053	.5160	3.5537	.5603	2.53	.012*
2. ความรับผิดชอบ	3.4053	.5887	3.4248	.6501	-.29	.771
3. ความซื่อสัตย์	3.4533	.5886	3.6209	.6645	-2.40	.014*
4. ความเสียสละ	3.4676	.5664	3.5565	.5642	1.43	.155
5. ความอดทน	3.2799	.5950	3.2633	.4858	.27	.790
เฉลี่ย	3.4023	.4690	3.4838	.4801	-1.56	.119

* $p < .05$

จากตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนองค์ประกอบอื่น ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ประมวลข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตาราง 8 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นรายองค์ประกอบ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา	ความถี่
1.	ความมีระเบียบวินัย	
1.1	ควรกำหนดกฎระเบียบของโรงเรียนให้เคร่งครัด	32
1.2	ควรมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในวิชาที่สอน	27
1.3	กฎระเบียบควรยึดหยุ่นตามความเหมาะสม	20
1.4	ควรอบรมคุณธรรมจริยธรรมหน้าเสาธงทุกวัน	16
1.5	ควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้	14
1.6	ควรมีเอกสารให้ความรู้แก่นักเรียน	10
1.7	ควรมีการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม	7
1.8	ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	6
1.9	ควรยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความประพฤติดี	3

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา	ความถี่
2.	<u>ความรับผิดชอบ</u>	
	2.1 ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี	24
	2.2 ควรมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติและวัดผลอย่างจริงจัง	22
	2.3 ควรมีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติดี	19
	2.4 ควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกกิจกรรม	17
	2.5 ครูควรเยี่ยมบ้านนักเรียน	15
	2.6 ควรมีการลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติในสถานหนัก	2
3.	<u>ความซื่อสัตย์</u>	
	3.1 ควรยกย่องชมเชยหรือให้รางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติดี	31
	3.2 ควรมีการอบรมหน้าเสาธง	26
	3.3 ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม	20
	3.4 ควรมีการอบรมสอดแทรกในวิชาต่าง ๆ	7
	3.5 ครูควรปฏิบัติเป็นแบบอย่าง	6
4.	<u>ความเสียสละ</u>	
	4.1 ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการเสียสละ	27
	4.2 ควรจัดกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	22
	4.3 มีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่เสียสละเพื่อส่วนรวม	21
	4.4 ควรมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนด้านจิตพิสัยในทุกวิชา	1
	4.5 ควรจัดกิจกรรมอาสาพัฒนา	11
	4.6 ควรจัดนิทรรศการยกย่องบุคคลที่เป็นตัวอย่างด้านความเสียสละ	3

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา	ความถี่
5.	ความอดทน	
5.1	ควรมีกิจกรรมฝึกความอดทน	24
5.2	ควรอบรมหน้าเสาธงอย่างสม่ำเสมอ	19
5.3	ควรมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้	14
5.4	ควรมีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความอดทนในเรื่องต่าง ๆ	5

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ให้ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังนี้ ด้านความมีระเบียบวินัย โดยภาพรวมนักเรียนเสนอแนะไว้ว่า ควรกำหนดกฎระเบียบของโรงเรียนให้เคร่งครัด ควรมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกวิชาที่สอน กฎระเบียบควรยึดหยุ่นตามความเหมาะสม ควรอบรมคุณธรรมจริยธรรมหน้าเสาธงทุกวันและควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมนักเรียนเสนอแนะไว้ว่า ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี ควรมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติและวัดผลอย่างจริงจัง ควรมีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติดี ควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในทุกกิจกรรมและครูควรไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์ โดยภาพรวมนักเรียนเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการยกย่องชมเชยหรือมอบรางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติดี ควรมีการอบรมหน้าเสาธง ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ควรมีการอบรมสอดแทรกในวิชาต่าง ๆ และครูควรปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านความเสียสละ โดยภาพรวมนักเรียน เสนอแนะไว้ว่า ควรจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนรู้จักการเสียสละ ควรจัดกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ควรมีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่เสียสละเพื่อส่วนรวม ควรกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนด้านจิตพิสัยทุกวิชาและควรจัดกิจกรรมอาสาพัฒนา และด้านความอดทน โดยภาพรวมนักเรียนเสนอแนะไว้ว่า ควรจัดให้มีกิจกรรมฝึกความอดทน ควรอบรมหน้าเสาธงสม่ำเสมอ ควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้และควรมีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความอดทน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้จะกล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยต่อไป ตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเปรียบเทียบ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด นครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศและระดับชั้นเรียน และเพื่อทราบข้อเสนอแนะ วิธีการ ปลุกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาจากนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2541 จำนวน 382 คน จากจำนวน 70,988 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเพื่อทราบสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อ ทราบตัวแปรอิสระเกี่ยวกับเพศและระดับชั้นเรียนของนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อทราบข้อเสนอแนะ วิธีการปลุกฝังพฤติกรรมเชิง

จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

หลังจากสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุง แล้วจึงนำไปทดลองใช้ (try – out) กับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่น .9279 จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยทักษิณ ไปแสดงต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่า แบบสอบถามส่งไปจำนวน 382 ชุด ได้รับคืนมา 382 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และเมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว พบว่า เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (statistical package for the social sciences / personal computer – plus) มีรายละเอียดดังนี้

1. หาค่าร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1
2. หาค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2
3. ใช้เกณฑ์ประเมินการปฏิบัติของ เบสต์ (Best. 1977 : 184) ประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ว่าอยู่ในระดับมาก ปานกลาง หรือน้อย
4. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t – test)
5. จัดลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ อยู่ในระดับปานกลาง

2. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความซื่อสัตย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย นักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนเพศชาย ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม สูงกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะวิธีปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เสนอแนะไว้ดังนี้ ด้านความมีระเบียบวินัย ควรปลูกฝังด้วยวิธีการกำหนดกฎระเบียบของโรงเรียนให้เคร่งครัด มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในวิชาที่สอนและมีกฎระเบียบที่ยึดหยุ่นตามความเหมาะสม ด้านความรับผิดชอบ ควรปลูกฝังด้วยวิธีให้ครูเป็นแบบอย่าง มีการมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติและวัดผลอย่างจริงจังและมีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติดี ด้านความซื่อสัตย์ ควรปลูกฝังด้วยวิธีมีการยกย่องชมเชยหรือมอบรางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติดี มีการอบรมหน้าเสาธงและจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ด้านความเสียสละ ควรปลูกฝังด้วยวิธี มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักเสียสละ มีกิจกรรมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม และมีการยกย่องชมเชยนักเรียนที่เสียสละเพื่อส่วนรวม และด้านความอดทน ควรปลูกฝังด้วยวิธีการจัดให้มีกิจกรรมฝึกความอดทน มีการอบรมหน้าเสาธงอย่างสม่ำเสมอและเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลวิจัยของ อารมณ สุคมี (2537 : 111) ที่ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ด้านความรับผิดชอบและด้านพึงพาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลวิจัยของ กัลยา ศรีปาน (2542 : 80) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลวิจัยของ กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2524 : 55) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรม และ องค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อระดับพัฒนาการทางจริยธรรม พบว่า นักเรียนชั้น ป.4 ป.6 และ ม.ศ.5 และประชาชนส่วนใหญ่ มีคุณลักษณะทางจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันทำให้ผู้ปกครองของนักเรียน ใช้เวลาส่วนใหญ่ทุ่มเทไปเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุตรหลานของตนเอง ตามบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็นมากนัก ดังที่ อารมณ สุคมี (2537 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเป็นกระบวนการทางการศึกษา สร้างขึ้นได้ในครอบครัว โรงเรียน สถาบันศาสนา และ สื่อมวลชนต่าง ๆ เพราะคุณธรรมจริยธรรมมิได้เกิดขึ้นในตัวบุคคลโดยธรรมชาติ แต่เกิดจากการอบรมสั่งสอน ประกอบกับสังคมปัจจุบัน คุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม ซึ่งเป็นแบบอย่างให้นักเรียนเลื่อมลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่ง เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2540 : 13) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า มาตรฐานด้านคุณธรรมของคนในสังคมตกต่ำลง สะท้อนได้จากพฤติกรรมของคนในสังคม ได้เริ่มมีสำนึกในเรื่องของความถูกต้อง ความดี ความเลว คุณธรรมประจำใจ กฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและสิทธิหน้าที่ในฐานะมนุษย์ ลดต่ำกว่าที่ควรจะเป็น วิกฤตด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ตกต่ำนั้นเกิดขึ้นหลาย ๆ ด้าน อาทิ ความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นในสังคม ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์สุจริต การขาดจรรยาบรรณ การขาดความรับผิดชอบต่อ

ความเกียจคร้าน การอวยการวยทางลัด การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขาดการใช้เหตุผลเชิงคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) ได้เน้นให้โรงเรียนปลูกฝังนักเรียนให้มีจริยธรรมในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ และความอดทน (กรมสามัญศึกษา. 2533 : 46) โรงเรียนจึงได้จัดกิจกรรมในการปลูกฝังจริยธรรม ทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมอบรมหน้าเสาธง กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีจริยธรรมตามที่มุ่งหวัง จึงทำให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นไปในทางที่ดีมากขึ้น จากเหตุผลข้างต้นดังกล่าว ทำให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์และผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน จะได้ปลูกฝังพฤติกรรมจริยธรรมให้นักเรียนมีเพิ่มมากขึ้น ด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นต้นว่า การทำตนเป็นแบบอย่าง การอบรมหน้าเสาธง การจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม การอบรมสอดแทรกในวิชาที่สอน ตลอดจนกำหนดกฎระเบียบให้เคร่งครัดและมีการลงโทษผู้ฝ่าฝืนอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น มีพฤติกรรมต่าง ๆ เหมาะสมตามความต้องการของสังคม และเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกันพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลวิจัยของ บังอร อุดมดี (2538 : 18) ที่ทำการวิจัยเรื่องความสำนึกในความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อครอบครัวและเพื่อน ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลวิจัยของ ปิ่นสุวรรณ เติสยานนท์ (2526 : 129-130) ที่ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการประหยัดและออม ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชายและหญิงมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลวิจัยของ กัลยา ศรีปาน (2542 : 63) ที่ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า

นักเรียนชายและหญิงมีคุณธรรมจริยธรรมด้านความอดทน การประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความเมตตากรุณา ความสามัคคี ความยุติธรรมและความเป็นผู้มีวิadhanธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ จีรวรรณ วิรัชกุล (2524 : 104) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายและหญิงแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ อำนวย ชมภูวงศ์ (2535 : 70) ที่ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐานบางประการของนักศึกษาวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษาในสหวิทยาลัยทักษิณ พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีค่านิยมพื้นฐานบางประการรวมทุกด้านแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ จุฬาลักษณ์ เรืองณรงค์ (2537 : 74) ที่ได้ศึกษาค่านิยมด้านจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในภาคใต้ พบว่า นิสิตนักศึกษาชายและหญิง มีค่านิยมด้านจริยธรรมรวมทุกด้านแตกต่างกัน

จากผลวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเพศเป็นตัวแปรที่ส่งผลให้นักเรียน นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมทั้งไม่แตกต่างและแตกต่างกัน แต่สำหรับงานวิจัยนี้เพศไม่ได้เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเช่นเดียวกันที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า นักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งเพศชายและเพศหญิงได้อยู่ในสังคมที่มีลักษณะเดียวกันคือ เป็นสังคมที่มีประเพณีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ได้รับรู้ความสัมพันธ์ทางสังคม เศรษฐกิจ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นเหมือนกัน ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ สุรณีย์ จุติดำรงพันธ์ (2522 : 70-77) ที่พบว่า สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกันไม่มีผลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ และในขณะเดียวกัน การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาทุกโรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมทั้งเพศชายและหญิงในหลักสูตรเดียวกัน คือ ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) นอกจากนี้กรมสามัญศึกษาได้กำหนดให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน จัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่ที่มีเป้าหมายในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ทำให้นักเรียนมีศีลธรรมและจรรยาบรรณที่เหมาะสม (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 46) ซึ่งการจัดกิจกรรมเหล่านั้นเป็นไปเหมือนกันทั้ง

นักเรียนชายและนักเรียนหญิง เป็นผลให้นักเรียนนักเรียนทุกคนได้รับประสบการณ์ ความรู้ และการเอาใจใส่ดูแลจากโรงเรียนเช่นเดียวกัน ทำให้นักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเหมือน ๆ กัน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่นักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน จะได้เป็นข้อมูลในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนชายและหญิงให้มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่น ๆ ให้นักเรียนได้มีความรู้และมีประสบการณ์ในลักษณะเดียวกันได้ และแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละและความอดทน สามารถพัฒนาให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชาย มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเหมือนกัน จึงเหมาะสมที่จะจัดกิจกรรมเหล่านี้ต่อไป โดยอาจจะเพิ่มความเข้มข้นให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในทางที่ดีขึ้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมดีกว่านักเรียนเพศชาย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่ครอบครัวและผู้ใหญ่เอาใจใส่อบรมลูกหลานเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เพราะมีค่านิยมการไม่ยอมรับพฤติกรรมของเพศหญิงที่เบี่ยงเบนไปจากปกติรุนแรงกว่าเพศชาย (อารมณ สุทธิ. 2537 : 112) ทำให้ค่านิยมดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของเพศหญิง ทำให้เพศหญิงมีพฤติกรรมในด้านดังกล่าวดีกว่าเพศชาย

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครองและคนในชุมชน ที่จะได้เป็นข้อมูลในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนชายมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ยิ่งขึ้น อาจจะทำกิจกรรมปลูกฝังในลักษณะเดียวกันกับนักเรียนหญิงโดยการเอาใจใส่ดูแลนักเรียนชายมากขึ้น หรือจัดกิจกรรมเพิ่มความเข้มข้นเฉพาะนักเรียนชาย ทั้งการอบรมหน้าเสาธง การจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม การอบรมสอดแทรกในวิชาต่าง ๆ เป็นต้น ขณะเดียวกันการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียนควรมีวิธีการที่เหมาะสมในการ

ดูแลให้นักเรียนทุกคนทั้งหญิงและชายมีพฤติกรรมที่ดีในทุก ๆ ด้านเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนและชุมชน

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน นักเรียนมีพฤติกรรมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลวิจัยของ จุฬาลักษณ์ เรืองณรงค์ (2537 : 76) ที่ได้ศึกษาค่านิยมด้านจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยภาคใต้ พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีค่านิยมด้านจริยธรรมรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลวิจัยของ อำนวย ชมภูวงศ์ (2535 : 71) ที่ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐานบางประการของนักศึกษาวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา ในสหวิทยาลัยทักษิณ พบว่า นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกันมีค่านิยมพื้นฐานบางประการรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลวิจัยของ เขียวภา รักษารงาน (2535 : 72) ที่ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตภาคกลาง พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามผลวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ กัลยา ศรีปาน (2542 : 83) ที่ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีคุณธรรมจริยธรรมโดยภาพรวมแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ สมโชค พูลนวม (2523 : 33) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบกับความซื่อสัตย์ และเปรียบเทียบความรู้สึกรับผิดชอบกับความซื่อสัตย์ของเด็กในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีที่ 4 และปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่มีชั้นต่างกันมีความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกันและไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ สุรณีย์ จูฑิดำรงพันธ์ (2522 : 68-69) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคใต้ พบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นเรียนเป็นตัวแปรที่ทำให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมทั้งไม่แตกต่างและแตกต่างกัน แต่สำหรับงานวิจัยนี้ระดับชั้นเรียนไม่ได้เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเป็นไปในลักษณะเดียวกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ประการแรก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายอยู่ในช่วงอายุประมาณ 12 – 18 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย นับว่าเป็นวัยที่ใกล้เคียงกัน มีระดับพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของเพียเจต์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 15) อยู่ในขั้นยึดหลักการแห่งตน ซึ่งเริ่มตั้งแต่อายุ 12 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่เด็กจะใช้สติปัญญาหาเหตุผลแสวงหาค่านิยมของตนเอง เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ทำให้ความสนใจและความต้องการของนักเรียนในวัยนี้คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ประการที่สองน่าจะเป็นเพราะว่า การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีจุดเน้นให้โรงเรียนปลูกฝังในเรื่องเดียวกัน (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 46) คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละและความอดทน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ก็จัดให้นักเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร การอบรมหน้าเสาธง การเข้าค่ายคุณธรรม ตลอดจนการประชุมสวดสัปดาห์ นักเรียนจึงมีความรู้และประสบการณ์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน และประการ ที่สามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีกฎระเบียบที่ปฏิบัติในโรงเรียนเป็นกฎระเบียบเดียวกัน มีบทลงโทษเหมือนกัน ส่งผลให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนเพื่อให้อยู่ในกฎระเบียบเช่นเดียว ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเหมือนกัน จากเหตุผลข้างต้นจึงทำให้นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนทั้งชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายด้วยวิธีการเดียวกันได้ สามารถใช้

ทรัพยากรร่วมกันได้ทำให้ประหยัดเวลาและงบประมาณในการจัดกิจกรรม และเป็นข้อมูลให้โรงเรียนเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกันเพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมเช่นเดียวกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมดีกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งน่าจะเป็นเพราะว่า ประการแรก นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับการศึกษามานานกว่า ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจากโรงเรียนมานาน ทำให้มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมดีกว่า ดังที่สุพล วังสินธ์ (2534 : 33) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า องค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมย่อมส่งผลต่อการพัฒนาทาง จริยธรรม การได้รับการอบรมสั่งสอนมากกว่าจึงมีผลต่อการประพฤติปฏิบัติของนักเรียน อีกประการหนึ่ง น่าจะเป็นเพราะว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีวุฒิภาวะทางสังคมสูงกว่า โดยเฉพาะการได้รับการคาดหวังจากสังคมให้เป็นแบบอย่างแก่รุ่นน้อง ซึ่งสมชาย ชาญกุล (มปป. : 34 – 36) ได้กล่าวไว้ว่า การรับรู้ความคาดหวังของสังคมมีผลต่อการกระทำของบุคคล การคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกวิธีแสดงพฤติกรรมของบุคคล จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์แตกต่างกัน

น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน ที่จะได้จัดกิจกรรมในการปลูกฝังด้านความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ ทั้งการอบรมหน้าเสาธง การเข้าค่ายคุณธรรม การอบรมสอดแทรกในวิชาต่าง ๆ การกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียน การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ รวมทั้งการยกย่องชมเชยผู้ปฏิบัติดี เป็นต้น โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับชั้นเรียน ควรจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีคุณธรรมด้านดังกล่าวมากขึ้นหรืออาจจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน เพื่อส่งผลให้นักเรียนทุกระดับชั้น มีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ เป็นไปตามที่โรงเรียนคาดหวังเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรมีมาตรการในการปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น
2. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนชายมีความซื่อสัตย์มากขึ้น
3. โรงเรียนควรมุ่งเน้นพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ควรมีการวิจัยพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีตัวแปรต้นแตกต่างจากการวิจัยนี้

บรรณานุกรม

- กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา : เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมผู้บริหารระดับสูง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- กัลยา ศรีปาน. ศึกษาคณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. การบริหารกิจการนักเรียน เล่ม 1. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2531.
- การศาสนา, กรม. ศีลธรรมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : กรมศาสนา, 2521.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. “หน้าต่างความคิด,” มติชน. 16 กรกฎาคม 2540. หน้า 13.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป, 2535.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูอาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร, 2537.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มืออบรมวัฒนธรรมไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.
- จารุวรรณ พานทอง. การเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. ถ่ายเอกสาร
- จิรวรรณ วิรัชกุล. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา

- เจียมจิต บุญรักษ์. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2534 .
ถ่ายเอกสาร
- จุฬาลักษณ์ เรืองณรงค์ การศึกษาค่านิยมด้านจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2537. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชชาวุธ . รายงานสัมมนาเรื่อง จิตใจและพฤติกรรมด้านจริยธรรมของคนไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและพลังงาน , 2529 .
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร . หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : วรุฒิการพิมพ์ , 2532 .
- ชำนาญ นิสารัตน์. หนังสือสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2524 .
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. หลักการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2524 .
- เชาวน์ มณีวงศ์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์ , 2533 .
- คณัย จารุประสิทธิ์. การศึกษาทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา ในกลุ่มวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา , 2533 . ถ่ายเอกสาร .
- ดวงเดือน พันธมนาวิน . การพัฒนาจริยธรรม : ดำรงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2522 .
_____ . พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2524 .
- ทศพร สิริสัมพันธ์. เทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535 .
- เทียนท่า (นามแฝง). “จริยธรรมในโรงเรียนกับสังคมไทย,” มาตุภูมิ. 17 : 3 ;
พฤศจิกายน 2524 .
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล . รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล , 2529 .

- ช้างศักดิ์ หมั่นจักร และ ศรีสง่า กรรณสูตร . จิตวิทยาธุรกิจ . กรุงเทพฯ : พรรณกิจ , 2523 .
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ . หลักการบริหารการศึกษา . กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ , 2534 .
- นิตยา พูลทอง . การศึกษาวิธีการที่ครูใช้ในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2537 . ถ่ายเอกสาร .
- บังอร อุดมดี . ความสำนึกในความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดชลบุรี . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา , 2538 . อัดสำเนา .
- ประภาศรี สีหอำไพ . พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535 .
- ประสาธ อิศรปริดา . จิตวิทยาการศึกษา . กรุงเทพฯ : กราฟฟิคอาร์ต , 2522 .
- ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์ . การทดลองใช้เทคนิค “แม่บท” เพื่อพัฒนาจริยธรรมและความซื่อสัตย์ . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2524 . อัดสำเนา .
- ปิ่นสุวรรณ เตสยานนท์ . การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2526 . อัดสำเนา .
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ . การบริหารงานวิชาการ . กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมการพิมพ์ , 2535 .
- ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย , สมาคม . แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 . กรุงเทพฯ : กนิษฐการพิมพ์ , 2535 .
- พนม เกตุมาน . “สัปดาห์ที่ 1 แฟชั่นฮิต ฆ่าตัวตาย,” ไทยรัฐ . 21 ตุลาคม 2541 .
- หน้า 5
- พนัส หันนาคินทร์ . การสอนค่านิยมและจริยธรรม . พิษณุโลก : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร , 2529 .
- _____ . การสอนค่านิยมและจริยธรรม . พิษณุโลก : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร , 2523 .
- _____ . หลักการบริหารโรงเรียน . กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช , 2529 .
- พุทธทาสภิกขุ . ศีลธรรมกับมนุษยโลก . กรุงเทพฯ :ธรรมทานมูลนิธิ , 2520 .

โพธิ์ทอง จิตอ่อนน้อม . พฤติกรรมทางจริยธรรมของครูพลศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา และนักเรียนในเขตการศึกษา 7 . ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.

พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก , 2529 . อัดสำเนา .

ภิญโญ สาร . หลักการบริหารการศึกษา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2526 .

มานิชย์ ต้นชวนิชย์ . “ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ,” สรุปทัศน์ .
5(9) : 41 : กันยายน 2523 .

เขาวภา รักการงาน . การเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการแก้ปัญหาทาง
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตภาคกลาง .

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2535 .

ถ่ายเอกสาร .

รัชนิกร โชติชัยสถิตย์ . “เด็กเก่ง เขี้ยวของระบบการศึกษา”, ไทยรัฐ . 23 มีนาคม
2538 . หน้า 8 .

ราชบัณฑิตยสถาน . พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 . กรุงเทพฯ :

ราชบัณฑิตยสถาน , 2525 .

รุ่ง แก้วแดง . “การศึกษาไทยปี 2000,” มติชน . 27 กันยายน 2540 . หน้าพิเศษ 15 .

ลมเปลี่ยนทิศ (นามแฝง) . “หมายเหตุประเทศไทย ทำไมคนไทยไร้คุณธรรม”, ไทยรัฐ .
13 พฤศจิกายน 2541 . หน้า 5 .

วัลลภ กันทรัพย์ และ ไทย ทิพย์สุวรรณกุล . “การประเมินจริยธรรมโดยใช้เครื่องมือ
มาตรฐาน,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาจริยธรรม หน่วยที่ 13 . หน้า 771 .
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ,
2529 .

วิชาการ , กรม . การศึกษาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบ
ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรม . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา ,
2524 .

_____ . แนวทางการพัฒนาจริยธรรม . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2523 .

วิเชียร พงษ์ประเสริฐ . ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ประจำปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร .
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2526 . อัดสำเนา

วิณา เนาวลักษณ์. พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมทางการเมือง ตามคำรายงาน
ของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 7.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, หน่วย. คู่มือการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตร.

กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวิโอ จำกัด, 2535.

สนิท เสวตวงศ์สกุล. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมแก่นักเรียนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา. พัทลุง : ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์พัทลุงและเครื่องเขียน, 2535.

สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์. “วิกฤตการณ์การศึกษาในและนอกระบบ ปรากฏการณ์และ
แนวโน้ม” วารสารเศรษฐศาสตร์. 15(1-2) : 30-31 ; กรกฎาคม - ธันวาคม 2524.

สมชาย ชาญกุล. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิชญโลก : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ม.ป.ป.

สมโชค พูลนวม. ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ. ปริญญานิพนธ์
ก.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา
สมนึก นนธิจันทร์. รีเอ็นจิเนียริง. สุรินทร์ : ชมรมส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาวิชาชีพครู,
2538.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์. 2524.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. บนเส้นทางพัฒนาการศึกษาชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
2535.

สามัญศึกษา, กรม. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพฯ : กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา, 2536 ก.

_____. ความรู้พื้นฐานในการปกครองนักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา. 2532.

สามัญศึกษา, กรม. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 -
2544) กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน, 2539. อัดสำเนา.

สาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2527.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. สัมมนาการมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536.

- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา
หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์, 2525 .
- สุชาติ สิงห์จันทร์. ความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียนในการป้องกันอาชญากรรมภายใน
โรงเรียนเขตเทศบาลเมืองพิษณุโลก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2534 . ถ่ายเอกสาร .
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม สังคม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525 .
- สุนนา พุ่มประพาส. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537 .
- สุรณีย์ จุติดำรงพันธ์. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคใต้.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522 . อัดสำเนา .
- เสรี ลาขโรจน์. การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
อักษรสมัย , 2531 .
- อารมณ สุคมี. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2537 . ถ่ายเอกสาร .
- อานวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรรณะภูติ. “จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักการ
ศึกษา,” ใน รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย. หน้า 189. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา , 2522 .
- อานวย ชมภูวงศ์. ศึกษาค่านิยมพื้นฐานบางประการของนักศึกษาวิชาการศึกษาในวิทยาลัยครู
สหวิทยาลัยทักษิณ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา, 2535. อัดสำเนา
- Best, John W. Research in Education . 3rd ed. New Jersey : Prentics
Hall, 1977
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan . “Determining Sample
Size for Research Activities” Journal of Education al and
Psychological Measurement . 30 : 607 – 610 , 1970 .
- Likert, Rensis . The Human Resources : Case and Concept . New York :
Hart Court . Bruce B. World in Cooperated, 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ทม 2301(บท)/052

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

20 มกราคม 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายณรงค์ ศิลารัตน์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ย่อนันต์ ประศาสน์กุล	กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัชโรสง

(นายอาคม วัชโรสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. (074) 311885-7 ต่อ 620

ที่ ทม 2301(บท)/053

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

20 มกราคม 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คุณจุฑารัตน์ พิบูลย์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายณรงค์ ศิลารัตน์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ยอนันต์ ประศาสน์กุล	กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบ
สอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัชโรสง

(นายอาคม วัชโรสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. (074) 311885-7 ต่อ 620

ที่ ทม 2301(บท)/054

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

20 มกราคม 2542

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน คุณสุรพล หอมหวล

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายณรงค์ ศีลารัตน์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ย่อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบ
สอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัชรสง

(นายอาคม วัชรสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. (074) 311885-7 ต่อ 620

ที่ ทม 2301(บท)/055

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

20 มกราคม 2542

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คุณเสารวัน จะนุ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายณรงค์ ศิลารัตน์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ยอนันต์ ประศาสน์กุล	กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบ
สอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัชโรสง

(นายอาคม วัชโรสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. (074) 311885-7 ต่อ 620

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัย

ณรงค์ คีลรัตน์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ

อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โดยมีประเด็นคำถามให้อ่านเพื่อพิจารณาว่านักเรียนประพฤติปฏิบัติตามลักษณะในประเด็นคำถามมากน้อยเพียงใด หรือหากนักเรียนประสบกับสถานการณ์ดังประเด็นคำถาม นักเรียนจะประพฤติปฏิบัติตามลักษณะนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด แต่ละประเด็นมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติ มากที่สุด

4 หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติ มาก

3 หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติ ปานกลาง

2 หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติ น้อย

1 หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ในการตอบแบบสอบถาม ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีแนวทางประพฤติปฏิบัติไม่เหมือนกัน โปรดตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และตอบให้ครบทุกตอนทุกข้อ คำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการเรียน และผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ณรงค์ ศิลารัตน์

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพที่เป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- [] ชาย
[] หญิง

ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย

[] 1

2. ระดับชั้น

- [] ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
[] ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

[] 2

ตอนที่ 2
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างเพียงช่องเดียว โดยพิจารณาประเด็นคำถามแต่ละข้อ ดังตัวอย่างการตอบต่อไปนี้

ลำดับที่	ประเด็นคำถาม	ระดับประพฤติดีปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
0	นักเรียนขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนก่อน หากต้องการซักถามในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ	✓					
00	นักเรียนทำการบ้านด้วยตนเอง					✓	

จากตัวอย่าง

ข้อ 0 นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องมากที่สุด หมายถึง นักเรียนประพฤติดีปฏิบัติเกี่ยวกับการขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนก่อน หากต้องการซักถามในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ ในระดับมากที่สุด

ข้อ 00 นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องน้อยที่สุด หมายถึง นักเรียนประพฤติดีปฏิบัติเกี่ยวกับการทำการบ้านด้วยตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลำดับที่	ประเด็นคำถาม	ระดับประพฤติดิปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
	<u>ความมีระเบียบวินัย</u>						
1.	นักเรียนขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนก่อน หาก ต้องการซักถามในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ						
2.	นักเรียนได้อ่านหนังสือตามตารางที่กำหนดไว้						
3.	เมื่อเข้าห้องสมุด นักเรียนจะไม่ส่งเสียง รบกวนผู้อื่น						
4.	นักเรียนจะไม่ทิ้งเศษกระดาษหรือขยะไว้ใน ชั้นใต้โต๊ะและบนพื้นห้อง						
5.	นักเรียนจะไม่ลอกการบ้านหรือรายงานของ เพื่อนแม้ว่าจะทำไม่ได้ก็ตาม						
6.	นักเรียนจะไม่ด่าว่าผู้อื่นโดยไม่มีสาเหตุ แม้ว่าจะมีอารมณ์ไม่ดี						
7.	นักเรียนใช้สิ่งของที่หยิบยืมจากผู้อื่นด้วยความ ระมัดระวัง						

ลำดับที่	ประเด็นคำถาม	ระดับประพฤติดิปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
8.	เมื่อพบครูอาจารย์ในโรงเรียนก็จะทำความเคารพ แม้ว่าจะไม่เคยเรียนกับอาจารย์ท่านนั้นเลย						
9.	นักเรียนไม่เคยผิคนใดเลย						
	<u>ความรับผิดชอบ</u>						
10.	นักเรียนจะร่วมฝึกซ้อมดนตรีหรือกีฬาของโรงเรียน แม้ว่าอาจารย์ผู้ฝึกซ้อมจะไม่มาติดตาม.....						
11.	เมื่อทราบว่าทรัพย์สินของโรงเรียนเสียหาย นักเรียนจะแจ้งให้อาจารย์ทราบ						
12.	ถ้าอาจารย์ยังไม่เข้าสอนนักเรียนจะบอกให้หัวหน้าชั้นไปตาม						
13.	นักเรียนจะพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จแม้จะยากลำบากเพียงใด						
14.	นักเรียนจะทำผิดระเบียบหรือทำของส่วนรวมเสียหาย จะไม่พยายามหลบหลีกอาจารย์						
15.	นักเรียนจะช่วยดักเตือนเพื่อนมิให้ทำลายสิ่งของที่เป็นสาธารณประโยชน์						

ลำดับที่	ประเด็นคำถาม	ระดับประพฤตินิสัย					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
16.	แม้ทราบว่าพุงนี้ไม่มีการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นวันพัฒนาโรงเรียน นักเรียน ก็จะมาโรงเรียนตามปกติ						
17.	เมื่อพบว่ากระดานดำในห้องเรียนมิได้ลบ ก่อนอาจารย์จะเข้าสอน นักเรียนจะลบทันที...						
18.	เมื่ออาจารย์ให้งานหรือการบ้าน นักเรียนจะ ทำเสร็จทุกครั้ง						
<u>ความซื่อสัตย์</u>							
19.	ในการสอนแม้ครูจะเผลอ นักเรียนก็ไม่แอบดู ของเพื่อน						
20.	ไปซื้อของเมื่อได้รับเงินทอนเกิน นักเรียน ก็คืนให้เจ้าของร้าน						
21.	ถ้าเป็นหัวหน้าชั้น นักเรียนจะบอกผู้กระทำผิด ให้ครูทราบ แม้ว่าเพื่อนบางคนจะไม่ชอบ						
22.	นักเรียนจะรู้สึกเสียใจ เมื่อทำสิ่งใดไม่ได้ ได้ตามพูด						

ลำดับที่	ประเด็นคำถาม	ระดับประพจน์ปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
23.	นักเรียนส่งหนังสือคืนห้องสมุดตรงเวลาเสมอ						
24.	นักเรียนจะไม่พูดโกหกเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนตัว						
25.	นักเรียนไม่โกรธที่เพื่อนว่าเป็นคนโกงที่นำเงินที่เก็บได้ไปคืนเจ้าของ						
26.	เมื่อกระทำผิดร่วมกัน นักเรียนก็จะยอมรับผิดแม้เพื่อน ๆ จะปฏิเสธ						
27.	นักเรียนขอยกยืมข้าวเพื่อไปให้ตรงเวลานัด						
	<u>ความเสียสละ</u>						
28.	นักเรียนจะบริจาคสิ่งของให้กับผู้ประสบทุกข์ภัยเสมอ						
29.	นักเรียนจะกระทำความดี ๆ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับเป็นสำคัญ.....						
30.	แม้จะปิดภาคเรียน หากอาจารย์นัดหมายนักเรียนก็ยังมาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย						

ลำดับที่	ประเด็นคำถาม	ระดับประพฤติดีปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
31.	นักเรียนไม่เคยนำของส่วนรวมมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว						
32.	แม้จะมีความสามารถทางด้านศิลปะไม่มากนักนักเรียนก็เต็มใจช่วยเหลือเพื่อนตกแต่งห้องเรียน.....						
33.	นักเรียนจะอธิบายและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนเสมอ หากนักเรียนเข้าใจในเรื่องที่เพื่อนถาม						
34.	นักเรียนยินดีสละสิทธิ์บางอย่างของตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม						
35.	นักเรียนแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนด้วยความเต็มใจทุกครั้ง						
36.	นักเรียนจะบริจาคเงินให้ขอทาน เพราะเห็นเขาลำบากกว่า						
	<u>ความอดทน</u>						
37.	นักเรียนสามารถระงับความเศร้าโศกเสียใจไว้ได้แม้จะสูญเสียทรัพย์สิน						

ลำดับที่	ประเด็นคำถาม	ระดับประพฤตินิสัย					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
38.	เมื่อรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจก็จะไม่แสดงทางสีหน้าหรือทางวาจา						
39.	เมื่อตัดสินใจว่าจะทำอะไรแล้ว แม่พบอุปสรรคนักเรียนก็ไม่ท้อถอย						
40.	เมื่อมีคนมาเหยียบเท้าแล้วไม่ขอโทษก็ทำเฉยได้						
41.	นักเรียนจะไม่หัวเราะเสียงดังในที่ชุมชน แม้จะฟังเรื่องที่ถูกใจมาก						
42.	เวลาทำงานหรืออ่านหนังสือถ้ามีใครส่งเสียงดัง นักเรียนจะทำต่อไปได้						
43.	เสื้อผ้าที่ชอบมากที่สุดถูกเพื่อนทำขาด นักเรียนก็ระงับความเสียหายไว้ได้						
44.	แม้จะหิวน้ำมากแค่ไหน นักเรียนจะไม่ออกจากห้องจนกว่าจะหมดคาบ						
45.	นักเรียนทนฟังได้เมื่อเพื่อนพูดจากระทบกระทั่ง						

ตอนที่ 3
คำถามปลายเปิด

คำชี้แจง

ในฐานะที่นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญคนหนึ่งของโรงเรียน นักเรียนคิดว่าโรงเรียนควรมีวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแก่นักเรียนโดยวิธีการใดที่ดีที่สุด แล้วเขียนข้อเสนอแนะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา	ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา
ความสามัคคี	1. ครูอาจารย์สอดแทรกพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีในเนื้อหาวิชาที่สอน 2. โรงเรียนอบรมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีหน้าเสาธง 3. โรงเรียนจัดทำกิจกรรมเข้าค่ายอบรมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีแก่นักเรียน 4. โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีแก่นักเรียน 5.

จากตัวอย่าง

นักเรียนให้ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีแก่นักเรียนในโรงเรียน ควรมีวิธีการ คือ

1. ครูอาจารย์สอดแทรกพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีในเนื้อหาวิชาที่สอน
2. โรงเรียนอบรมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีหน้าเสาธง
3. โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายอบรมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีแก่นักเรียน
4. โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีแก่นักเรียน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา	ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา
ความมีระเบียบวินัย	
ความรับผิดชอบ	
ความซื่อสัตย์	
ความเสียสละ	

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา	ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา
ความอดทน	

ภาคผนวก ค

ตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ เป็นรายชื่อของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	องค์ประกอบ	$\bar{x}$	SD	ระดับการประพฤติปฏิบัติ
ความมีระเบียบวินัย				
1.	นักเรียนขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนก่อน หากต้องการซักถามในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ	3.2585	.9619	ปานกลาง
2.	นักเรียนได้อ่านหนังสือตามตารางที่กำหนดไว้	3.3916	.8702	ปานกลาง
3.	เมื่อเข้าห้องสมุด นักเรียนจะไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่น	3.3864	.9984	ปานกลาง
4.	นักเรียนจะไม่ทิ้งเศษกระดาษหรือขยะไว้ในชั้นใต้โต๊ะและบนพื้นห้อง	3.3969	1.1135	ปานกลาง
5.	นักเรียนจะไม่ลอกการบ้านหรือรายงานของเพื่อนแม้ว่าจะทำไม่ได้ก็ตาม	2.8407	.9142	ปานกลาง
6.	นักเรียนจะไม่ด่าว่าผู้อื่นโดยไม่มีสาเหตุ แม้ว่าจะมีอารมณ์ไม่ดี	3.4334	1.0926	ปานกลาง
7.	นักเรียนใช้สิ่งของที่หยิบยืมจากผู้อื่นด้วยความระมัดระวัง	3.9008	.9602	มาก
8.	เมื่อพบครูอาจารย์ในโรงเรียนก็จะทำความเคารพ แม้ว่าจะไม่เคยเรียนกับอาจารย์ท่านนั้นเลย	4.1514	.9084	มาก
9.	นักเรียนไม่เคยผิดนัดเลย	3.3029	.9502	ปานกลาง
ความรับผิดชอบ				
10.	นักเรียนจะร่วมฝึกซ้อมดนตรีหรือกีฬาของโรงเรียน แม้ว่าอาจารย์ผู้ฝึกซ้อมจะไม่มาก็ตาม	3.1775	1.0829	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบ	$\bar{x}$	SD	ระดับการประพฤติดิ ปฏิบัติ
11.	เมื่อทราบว่าทรัพย์สินของโรงเรียนเสียหายนักเรียนจะแจ้งให้อาจารย์ทราบ	3.3211	1.0702	ปานกลาง
12.	ถ้าอาจารย์ยังไม่เข้าสอนนักเรียนจะบอกให้หัวหน้าชั้นไปตาม	3.1540	1.0384	ปานกลาง
13.	นักเรียนจะพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จแม้จะยากลำบากเพียงใด	3.6815	.8487	มาก
14.	นักเรียนจะทำผิดระเบียบหรือทำของส่วนรวมเสียหายจะไม่พยายามหลบหลีกอาจารย์	3.4700	1.1457	ปานกลาง
15.	นักเรียนจะช่วยตักเตือนเพื่อนมิให้ทำลายสิ่งของที่เป็นสาธารณประโยชน์	3.5326	.9699	ปานกลาง
16.	แม้ทราบว่าพรุ่งนี้ไม่มีการเรียนการสอนเนื่องจากเป็นวันพัฒนาโรงเรียน นักเรียนก็จะมาโรงเรียนตามปกติ	3.6136	1.1031	ปานกลาง
17.	เมื่อพบว่ากระดานดำในห้องเรียนมิได้ลบก่อนอาจารย์จะเข้าสอนนักเรียนจะลบทันที	3.3786	.8981	ปานกลาง
18.	เมื่ออาจารย์ให้งานหรือการบ้าน นักเรียนจะทำเสร็จทุกครั้ง	3.3734	.9317	ปานกลาง
	ความซื่อสัตย์			
19.	ในการสอนแม้ครูจะเผลอ นักเรียนก็ไม่แอบดูของเพื่อน	3.4595	.1.1590	ปานกลาง
20.	ไปซื้อของเมื่อได้รับเงินทอนเกิน นักเรียนก็คืนให้เจ้าของร้าน	3.6240	1.1043	ปานกลาง
21.	ถ้าเป็นหัวหน้าชั้น นักเรียนจะบอกผู้กระทำผิดให้ครูทราบ แม้ว่าเพื่อนบางคนจะไม่ชอบ	3.1880	.9385	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบ	$\bar{x}$	SD	ระดับการประพฤติปฏิบัติ
22.	นักเรียนรู้สึกเสียใจเมื่อทำสิ่งใดไม่ได้ตามพูด	3.6240	.8367	ปานกลาง
23.	นักเรียนส่งหนังสือคืนห้องสมุดตรงเวลาเสมอ	3.6997	1.0441	มาก
24.	นักเรียนจะไม่พูดโกหกเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนตัว	3.4543	.9612	ปานกลาง
25.	นักเรียนไม่โกรธที่เพื่อนว่าเป็นคนโง่งที่นำเงินที่เก็บได้ไปคืนเจ้าของ	3.6005	1.0755	ปานกลาง
26.	เมื่อกระทำความผิดร่วมกัน นักเรียนก็จะยอมรับผิด แม้เพื่อน ๆ จะปฏิเสธ	3.5640	1.0029	ปานกลาง
27.	นักเรียนขอกหักข้าวเพื่อไปให้ตรงเวลานัด	3.3342	1.0551	ปานกลาง
ความเสียสละ				
28.	นักเรียนจะบริจาคสิ่งของให้กับผู้ประสบทุกข์ภัยเสมอ	3.2402	1.0584	ปานกลาง
29.	นักเรียนจะกระทำความดี ๆ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับเป็นสำคัญ	3.3185	.9588	ปานกลาง
30.	แม้ปิดภาคเรียนหากอาจารย์นัดหมายนักเรียนก็ยังมาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย	3.7337	.9334	มาก
31.	นักเรียนไม่เคยนำของส่วนรวมมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว	3.4439	1.0085	ปานกลาง
32.	แม้จะมีความสามารถทางด้านศิลปะไม่มากนักนักเรียนก็เต็มใจช่วยเหลือเพื่อนตกแต่งห้องเรียน	3.6397	.9298	ปานกลาง
33.	นักเรียนจะอธิบายและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนเสมอ หากเข้าใจเรื่องที่เพื่อนถาม	3.5144	1.0100	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบ	$\bar{x}$	SD	ระดับการประพฤติด ปฏิบัติ
34.	นักเรียนยินดีสละสิทธิ์บางอย่างของตนเอง เพื่อประโยชน์ส่วนรวม	3.4543	.8727	ปานกลาง
35.	นักเรียนแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนด้วยความ เต็มใจทุกครั้ง	3.6292	.9481	ปานกลาง
36.	นักเรียนจะบริจาคเงินให้ขอทาน เพราะเห็น เขาลำบากกว่า	3.4830	.9649	ปานกลาง
ความอดทน				
37.	นักเรียนสามารถระงับความเศร้าโศกเสียใจ ไว้ได้แม้จะสูญเสียทรัพย์สิน	3.3734	.9942	ปานกลาง
38.	เมื่อรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจจะไม่แสดงทาง สีหน้าหรือทางวาจา.	3.2219	.9817	ปานกลาง
39.	เมื่อตัดสินใจว่าจะทำอะไรแล้ว แม้พบ อุปสรรคนักเรียนก็ไม่ท้อถอย	3.4648	.8175	ปานกลาง
40.	เมื่อคนมาเหยียบเท้าแล้วไม่ขอโทษก็ทำเฉยได้	3.0836	1.0477	ปานกลาง
41.	นักเรียนจะไม่หัวเราะเสียงดังในที่ชุมชน แม้ จะฟังเรื่องที่ถูกใจมาก	3.3446	1.0763	ปานกลาง
42.	เวลาทำงานหรืออ่านหนังสือถ้ามีใครส่งเสียง ดัง นักเรียนจะทำต่อไปได้	3.3551	1.0407	ปานกลาง
43.	เสื้อผ้าที่ชอบมากที่สุดถูกเพื่อนทำขาด นักเรียนก็ระงับความเสียใจไว้ได้	3.2272	.9284	ปานกลาง
44.	แม้จะหิวน้ำมากแค่ไหน นักเรียนจะไม่ออก จากห้องจนกว่าจะหมดคาบ	3.3446	.9928	ปานกลาง
45.	นักเรียนจะทนฟังได้เมื่อเพื่อนพูดจากระทบ กระแทก	3.3662	.8735	ปานกลาง

บทคัดย่อ

ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ
ของ
ณรงค์ ศีลารัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
สิงหาคม 2544

การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามตัวแปรเพศและระดับ ชั้นเรียน และเพื่อทราบข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 46 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ยกเว้นองค์ประกอบด้านความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากกว่านักเรียนชาย
3. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ยกเว้นองค์ประกอบด้านความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เสนอแนะไว้ดังนี้ ควรปลูกฝังด้วยวิธีการกำหนดกฎระเบียบของโรงเรียนให้เคร่งครัด มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในวิชาที่สอน และมีกฎระเบียบที่ยึดหยุ่นตามความเหมาะสม ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีการมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติและวัดผลอย่างจริงจังและมีการยกย่องชมเชยหรือมอบรางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติดี ควรมีการอบรมหน้าเสาธงและควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม

A STUDY OF ETHICAL BEHAVIOR OF STUDENTS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN NAKHORNSRITHAMMARAT

AN ABSTRACT
BY
NARONG SILARAT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Education
at Thaksin University
August 2001

This research studied the level of ethical behavior of students in secondary schools under the Department of General Education in Nakhonsrithammarat and compared the behavior according to the variables of sex and educational level. Suggestions regarding appropriate methods that should be used to instill ethical behavior in students were elicited and presented.

The research sample subjects were 382 secondary school students. The data collection instrument was a 46-item rating-scale questionnaire with open-ended questions. The statistics employed in the analysis of the data were percentage, mean, and standard deviation. A t-test was used to test the hypotheses.

The results indicated the following:

1. The levels of ethical behavior of the students in secondary schools in Nakhonsrithammarat as whole and in the individual components were moderate.
2. There were no significant differences between the male and female students in their ethical behavior as a whole and in the individual components except in the component of honesty in which there was a difference at the .01 level. Examining the mean, it was found that female students displayed higher ethical behavior than the male students did.
3. There were no significant differences between the students studying in different educational levels regarding their ethical behavior either as a whole or in the individual components except in the components of discipline and honesty, in which there was a significant difference at the .05 level. Judging from the mean, the students in the upper-secondary school level showed higher ethical behavior than students in the lower-secondary school level.

Suggestions regarding the appropriate methods that should be used to instill ethical behavior are as follows. Schools should have strict rules and regulations. The teaching of ethical values should be included in every subject. However, there should be a reasonable flexibility in practice. Teachers should behave as good role models. Students should be assigned work and then evaluated accordingly. Students who exhibit good ethical behavior should be praised or rewarded. Finally, there should be certain forms of didactic activities in front of the national flag and camp-type activities that convey ethical values.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายณรงค์ ชื้อสกุล ศิลารัตน์

เกิดวันที่ 10 เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช 2495

สถานที่เกิด อำเภอนาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 130 หมู่ที่ 5 ตำบลช้างกลาง กิ่งอำเภอช้างกลาง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนนางราชดาภิเษก

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนนางราชดาภิเษก จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2513 มศ. 3 จากโรงเรียนเจริญวิทยา อำเภอบึงสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2517 ปกศ.สูง จากวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2520 ศศ.บ. (วิชาเอกจิตวิทยาและการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

พ.ศ. 2544 กศ.ม. (วิชาเอกการบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา